

2.2014

Vår kyrkas mission

Kirkkomme Lähetys

teema

Rauhantyö

*Dialogi
Luottamus
Sovinto*

KIRKKOHALITUS[†]
Kirkon lähetystyön keskus

**Tilaukset ja
osoitteenmuutokset**
Puhelin: 09 1802 283
Sähköposti: lahetyislehti.
kirkkohallitus@evl.fi
Kirkkohallitus/KLK
Osoiterekisteri
PL 210, 00131 Helsinki

Julkaisija
Kirkon lähetystyön keskus
PL 210, 00131 Helsinki
Puhelin 09 18021
Faksi 09 1802 350
sakasti.evl.fi > Tutkimukset ja
julkaisut > Lehdet

Päätoimittaja
Risto Jukko
risto.jukko@evl.fi

Toimitussihteeri
Danielle Miettinen
danielle.miettinen@
kolumbus.fi

Toimitus
Ville Auvinen
Kari Eskelinen
Paula Laajalahti
Maija Sankari
Juhana Sihvo
Johanna Södö
Vuokko Vänskä

Paino
Unigrafia Oy

Graafinen suunnittelu
Hanna Sario, Unigrafia Oy
Taitto
Riikka Hyypiä ja
Arja Puolimatka,
Unigrafia Oy

Painos
4000 kpl

Lehti ilmestyy
kaksi kertaa vuodessa.
Seuraava numero ilmestyy
maaliskuussa 2015.

Lehti lähetetään seura-
kuntiin, lähetyslaitteille,
kirkon virassa oleville
papeille, lehcoreille ja
uskonnonopettajille. Tämän
lisäksi ryhmäpostituksena
esimerkiksi seuraaville
tilaajaryhmille: kirkon
lähetysjärjestöt ja hiippa-
kuntien tuomiokapitulit.

ISSN 0789-5135
ISSN 2242-3877 (verkko)

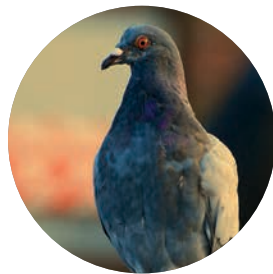

441 697
Painotuote

Kirkkomme Lähetys 2/2014

Teema: Rauhantyö

Kirkon järjestöt ovat rauhantyön vahvoja ammattilaisia. Tämä numero käsittelee kirkon rauhantyön teologiaa ja käytäntöjä muun muassa Keski-Afrikan Tasavallassa, Sudanissa ja Egyptissä. **Sivut 4–20.**

Israelin ja Palestiinan konflikti ja Euroopan talouskriisi ovat kiihdyttäneet antisemitismien Euroopassa uuteen nousuun. Kirkko ja juutalaisuus -työryhmän sihteeri **Tomi Karttunen** esittelee aiheesta kolme tuoretta kirjaa. **Sivut 26–27.**

Summary

The issue of our journal, *The Mission of Our Church*, is peace. When we decided the theme of this number, we could not foresee that two Finnish church workers would be killed in Afghanistan in July. May these articles honour them and their work, and assure us that peace is possible in the world when it is established by the Prince of Peace. In addition to geographical articles, we highlight also the theology of peace and the role of religious leaders in the work of peace.

Sisältö

4	Teologiaa sodan ja rauhan puolesta	22	Sanoja ja tekoja Mestarin malliin
8	Rauhantyö on suomalaisten vahva laji	24	Kirjat
10	Tapaus Keski-Afrikka	33	Raamattu-kolumni Arto Antturi
14	Sovinnon työ kumpuaa Raamatusta	34	Ajankohtaista
18	Rukous aseena Etelä-Sudanissa	44	Kierrätyspiste: Meijän kylä
19	Yhteinen Egypti	45	Kolumni Pia Kummel-Myrskog
21	Arjen mystiikkaa Pekka Y. Hiltunen	46	Aktuelt
		48	Rukous

KANSIKUVA Washingtonin eläkkeelle jäänyt katolinen arkkipiispa, kardinaali **Theodore Edgar McCarrick** ja imaami **Layama** toivottavat toisilleen rauhaa Banguin roomalaiskatolisessa katedraalissa Keski-Afrikassa. Miehet kohtasivat Kirkon Ulkomaanavun järjestämässä uskonnollisten johtajien tapaamisessa huhtikuussa.
Kuva: Kirkon Ulkomaanapu / Catherine Tijerina

Marttyyrit ja lähetyksen murros

MARTTYYRIUS kuuluu kristilliseen todistukseen. Uuden testamentin todistuksesta käyttämä sana ”martyr” on saanut merkityksen ”veritodistaja”. Sanan kirjaimellinen merkitys pysäytti heinäkuussa koko suomalaisen yhteiskunnan, kun kirkkomme lähetyjärjestön Kansanlähetyksen kaksi työntekijää surmattiin Afganistanissa. He olivat maassa kansainvälisen avustusjärjestön palveluksessa.

Teon käsittämätön raakuus osoittaa, että lähetystyössä tapahtuva kristittyjen todistus ja pyyteen lähimmäisen auttaminen eivät suinkaan ole kaikkialla hyväksyttyjä tai siedettyjä asioita. Stefanoksesta alkaen kirkko on ollut marttyyrien kirkko. Mutta, kuten kirkkoisä Tertullianus (k. n. 225) sanoi: ”Kristittyjen veri on [kirkon] siemen.”

Kristillistä uskoa ja evankeliumin leviämistä ei edes kuolema voi pysäyttää. Lähetystyöntekijä on tänäkin päivänä edelleen ”martyr”, (veri)todistaja.

Haluan *Kirkkomme Lähetys* -lehden ja omasta puolestani ilmaista osanottomme uhrien omaisille ja Kansanlähetykselle työyhteisönä.

KÄYTÄNNÖN TYÖN surujen ja ilojen lisäksi lähetystyöhön kuuluvat myös rakenteet, jotka ovat murroksessa niin maailmanlaajuisesti kuin Suomessa. Tästä murroksesta kertovat esimerkiksi Kirkkojen maailmanneuvoston uusi lähetysasiakirja, kirkon lähetysstrategia, kirkon kansainvälinen lähetyskumppanuusneuvottelu, perussopimus kirkon ja lähetysjärjestöjen sekä Kirkon Ulkomaanavun välillä, sekä kansainvälisen työn hiippakuntasihteerit kaikissa tuomiokapituleissa. Mutta ulottuuko lähetysten murros ylätasolta myös seurakuntiin?

Aarne Ormio

RISTO JUKKO, dosentti, TT
kirkon lähetystyön keskuksen johtaja

KYSYMYS PYSÄYTTÄÄ miettimään, mitä Kirkon lähetystyön keskus, yhdessä kansainvälisen työn hiippakuntasihteerien kanssa, voi tehdä paremmin, jotta sekä kansalliset että kansainväliset resurssit voisivat olla paremmin seurakuntien käytettävissä?

Kirkkomme Lähetys -lehti, Kirkon lähetystyön keskuksen nettisivut, KLK:n ja muun kirkon keskushallinnon koulutukset eri puolilla maata sekä kirkon kansainvälisen työn materiaali ovat vastauksia tähän kysymykseen.

Myös kirkon lähetysjärjestöt välittävät seurakunnille tietoa lähetystyön ajankohtaisesta tilanteesta. Tässä lehtemme numerossa nostamme esiin yhden lähetysten ajankohtaisen teeman, rauhan työn. Kerromme myös viime kevään lähetyskumppanuusneuvottelun saamasta palautteesta.

Risto Jukko

Kirkkomme Lähetys 50 vuotta sitten

HISTORIASTA KÄSIN emme pääse tajuamaan, mitä lähetys on. Sen, mikä on varsinaista, täytyy olla kaiken takana. Lähetysten monimuotoiset edustajat historiassa eivät ole itse asia. Miten se sitten alkoi? Helluntaisaarna ei ole ensimmäinen lähetysaarna. Se on vain vastaus niiden ihmisten hämmästyneisiin ja pilkkaaviin puheisiin, jotka näkivät helluntai-ihmeen eivätkä ymmärtäneet

sitä. Ja kuitenkin siinä on lause: ”Sillä teille ja teidän lapsillenne tämä lupaus on annettu ja kaikille, jotka kaukana ovat, ketkä ikinä Herra, meidän Jumalamme, kutsuu” (Apt.2:39). Siinä on se varsinainen asia.

Katkelma missiologi Walter Freytagin pääkirjoituksesta lokakuussa 1964. Freytag johti maineikasta Deutsche Evangelische Missionshilfe -järjestöä Saksassa.

Teologiaa sodan ja rauhan puolesta

Konfliktien uskonnolliset tulkinnat voivat palvella sekä haukkoja että kyyhkyjä, kirjoittaa Kirkon Ulkomaanavun johtava teologinen asiantuntija Petri Merenlahti. Mikä ratkaisee, seuraavatko ihmiset rauhan vai sodan teologiaa?

JEESUKSEN MUKAAN rauhantekijät ovat autuaita. He saavat Jumalan lapsen nimen. Jeesuksen opetukset ovat innoittaneet rauhansankareita yli uskontorajojen, kuten vaikkapa **Mahatma Gandhin** ja **Martin Luther Kingin** esimerkit osoittavat.

Toisaalta Jeesus sanoi myös, ettei hän tuonut maailmaan rauhaa vaan miekan. Usko on loputtomalta tuntuvien ristiriitojen lähde. Pahimmillaan se yllyttää perheenjäsenetkin toisiaan vastaan. Tälläkin hetkellä uskonto näyttelee merkittävää roolia monissa konflikteissa eri puolilla maailmaa, ja osallisina ovat kaikki suuret maailmanuskonnot.

Millaisen perinnön uskonnot ovat jättäneet maailman taistelukentille? Entä rauhanneuvotteluihin? Onko niistä maailmanpolitiikan lääke-reiksi tai tuomareiksi?

Poliittisen uskonnon paluu

Uskonnon julkiseen rooliin on viime aikoina ryhdytty suhtautumaan uudella tavalla. Yhteiskuntatieteilijät vanhoivat kauan *sekularisaatioteorian* nimiin. Uskonnon oli määrä kadota nykyaikaisuuden, koulutuksen ja elintason nousun myötä. Näin ei kuitenkaan tapahtunut.

Uskonnon merkitys on pikemminkin kasvanut, ja nyt puhutaan uskonnon paluusta. Jopa maallistuneessa lännessä uskonnot vaikuttavat politiikkaan aiempaa enemmän, vaikka uskonnonharjoitus on eriytetty julkishallinnosta.

Politiikan tutkijoiden parissa tällaista kehitystä ei perinteisesti pidetty hyvänä. Maallistumisen

ajateltiin olevan paitsi väistämätöntä myös toivottavaa. Uskonto miellettiin yksityisasiaksi, jonka paikka on politiikan ulkopuolella.

Ajattelutavan sanotaan juontavan juurensa aina Westfalenin rauhaan vuonna 1648. Kolmekymmenvuotisesta uskonsodasta viisastunut Eurooppa määritteli kansainväliset suhteet uudeleen uskontoneutraalilla tavalla. Valtioiden intresseihin perustuvan reaali politiikan oli määrä olla rauhan tae, kun taas uskontojen vaikutuksessa piili ratkaisemattomien ristiriitojen, ennalta arvaamattomien kehityskulkujen ja tuhoisien ristiretkien siemen.

Onko olemassa jokin erityinen väkivallan laji, jota voi luonnehtia uskonnolliseksi?

Uskonnonollisuuden esiinmarssi

Vuoden 2001 syyskuun 11. päivän terrori-isku on pidetty käännekohtana, joka palautti uskonnon maailmankartalle. Tosiasiassa uskonnon nousu oli ollut käynnissä jo hyvän aikaa – katsumusneutraalin poliittisen realismin samanaikaisesti hiipuesssa.

Mitä muuta 1900-luvun loppupuoli oli kuin jatkuvaa poliittisen uskonnollisuuden esiinmarssia? Silloin otsikoissa olivat Yhdysvaltain kansa-

Ihmisten enemmistö on uskonnollisten yhteisöjen jäseniä, eikä se tunnu laukaisevan heissä tuhoavaa käyttäytymistä.

laisioikeusliike, Pohjois-Irlannin konflikti, latinalaisamerikkalainen vapautuksen teologia, Egyptin muslimiveljeskunta, Iranin islamilainen vallankumous, paavi **Johannes Paavali II:n** valtakausi, Puolan Solidaarisuus-ammattiliitto, Jugoslavian hajoamissodat, Intian uskonnolliset väkivaltaisuudet, Sri Lankan sisällissota ja Taliban-liikkeen valtaannousu Afganistanissa.

Samalla räikeät ihmisoikeusloukkaukset, globaali epäoikeudenmukaisuus ja niitä vastustaneet kansanliikkeet kyseenalaistivat reaalipolitiikan, joka karttoi moraalikysymyksiä.

Kambodžan ja Ruandan kansanmurhat, Etioopian nälänhätä, Etelä-Afrikan apartheid-hallinto ja köyhimpien maiden velkataakka olivat monen mielestä kohtuuton hinta vakaudesta, joka perustui siihen, ettei maailmanpolitiikassa otettu kantaa oikeaan ja väärään. Ihmiskunta ei ollut valmis luopumaan yleismaailmallisiksi miellettyistä ihanteista valtioidenkeskisen rauhan hyväksi.

Humanitarismi ja ihmisoikeusliike tekivät politiikasta katsomuksellista muidenkin kuin uskonnollisesti uskovien silmissä. Niitä onkin kutsuttu sekulaareiksi uskonnoiksi. Kansalaisvaikuttaminen saa yhä uskonnollisävyisempiä muotoja, ja erilaisille poliittisille teologioille on entistä suurempa tilaus.

Hyvä vai paha uskonto?

Jo ennen syyskuun 11. päivän iskuja monet olivat pohtineet uskonnollista väkivaltaa ja uskontojen roolia konflikteissa. Avainkysymys kuuluu, onko

sellaista. Onko olemassa jokin erityinen väkivallan laji, jota voi luonnehtia uskonnolliseksi – ja jos on, mikä luo edellytyksiä sen kasvulle ja miten sitä voi hillitä?

Uskontokriitikot ovat antiikista alkaen syyttäneet uskontoa järjettömäksi ja haitalliseksi taikauskoksi, josta ei seuraa mitään hyvää. Eikä uskontojen historia mairittele: pitkään syntilistaan kuuluvat niin ristiretket, uskonsodat ja inkvisitio kuin naisruumiin ja kolmannen maailman kolonisaatio, yhdessä ja erikseen. Siellä missä uskonto ja julkinen valta on erotettu toisistaan, se on ollut hyvä uutinen monelle.

Toisaalta uskonnot saavat aikaan paljon hyvää, ja väkivaltaiset ääriliikkeet erottuvat valtavirrasta poikkeavina marginaali-ilmiöinä. Maailman ihmisten kasvava enemmistö on uskonnollisten yhteisöjen jäseniä, eikä se tunnu laukaisevan heissä tuhoavaa käyttäytymistä.

Onkin esitetty, että näennäisesti uskonnollisten konfliktien taustalla ovat säännönmukaisesti muut syyt, kuten kamppailu vallasta ja resursseista. Rauhanyhdistämisessä olisi soviteltava näitä maallisia eturistiriitoja.

Vuohet ja lampaat

Monien tutkijoiden mielestä uskontoon sisältyy kuitenkin erityisiä riskitekijöitä, joilla on merkitystä, kun uskonnosta tulee osa konfliktia.

Uskonnot ovat ydintotuksiensa suhteen ehdottomia, ja tietyt asiat ovat niille luovuttamat-

”

Kun konflikti tulkitaan apokalyptiseksi, siitä uhkaa tulla hallitsematon.

toman pyhiä. Ne jakavat ihmisiä sisäpuolisiin ja ulkopuolisiin, vuohiin ja lampaisiin.

Uskonnollinen päätöksenteko ei perustu pelkään järkipäiseen harkintaan, vaan osa perusteluista on pohjimmiltaan irrationaalisia. Tällöin myös perinteinen, rationaaliin intresseihin vetoava rauhanvälitystyö on vaikeampaa.

Mikään edellä mainituista riskitekijöistä ei kuitenkaan ole ominaista vain uskonnoille, vaan samaa esiintyy myös sekulaarin poliittisen ajattelun piirissä.

Erityisen *uskonnollisen väkivallan* määrittely on siis vaikeaa – etenkin kun jako uskonnolliseen ja sekulaariin on historiallisesti tuore ja siihen sisältyä arvolatauksia.

Haukkoja ja kyyhkyjä

Käytännössä uskonnolliset tulkinnat voivat palvella sekä haukkoja että kyyhkyjä. Rauhanteologia voi tarjota vastapainon sodanteologialle. Mutta mikä ratkaisee, millaiset tulkinnat menestyvät?

Yleisesti ottaen avainmenestystekijöitä on kaksi. Tulkinna on vakuutettava kuulijansa sekä aitoudestaan että käyttökelpoisuudestaan – siis siitä, että kysymys on aidosta kristillisyydestä, islamista tai buddhalaisuudesta, ja että se tarjoaa käypiä toimintamalleja käsillä olevaan kriisiin.

Myyttisesti tai uskonnollisesti tulkitun kriisin taustalla on tyypillisesti joko todellinen tai koettu uhka omalle identiteetille, elämäntavalle tai koko yhteisön olemassaololle. Yhteiskunnallinen epäoikeudenmukaisuus, politiikan ja talouden rakenteet, maallistuminen ja vieraat kulttuurivaiikutteet uhkaavat perinteistä arvopohjaa, sulattavat sosiaalisen liiman ja työntävät kokonaisia yhteisöjä marginaaliin.

Kun nämä konfliktit tulkitaan luonteeltaan apokalyptisiksi, niistä uhkaa tulla hallitsemattomia. Sillä, joka käy pyhää olemassaolon taistelua, ei ole mitään hävittävää, eikä niillä, jotka ovat Jumalan asialla, ole tarvetta tunnontuskiin. Pikemminkin uhrimieli on hyve ja siviiliuhrit väistämättömiä.

Kun tällainen tulkinta esitetään vakuuttavasti ja arvovaltaisesti yleisölle, joka tunnistaa siitä itsensä ja oman tilanteensa, ääriliikkeiden kannatus voi helposti levitä niiden välittömän vaikutuspiirin ulkopuolelle.

Vahvasta hyvää

Vastapainoksi tarvitsemme myönteisen uskonnollisuuden vahvistamista. Uskonnollisia instituutioita on kehitettävä, on huolehdittava laadukkaasta uskontokasvatuksesta ja tuettava ihmisarvoa kunnioittavia uskonnollisia arvoja ja käytänteitä.

Oikeudenmukaisuuden, lähimmäisenrakkauten ja heikoimmista huolehtimisen periaatteet löytyvät useista uskontoperinteistä, ja niiden edistämässä paikalliset uskonnolliset johtajat ovat avainasemassa.

Valmista reseptiä toimivan uskonnollisen rauhanaatteen tuottamiseksi ei ole. Tilanteet vaihtelevat, ja uskonto on yleensä vain yksi osatekijä monien joukossa.

Uskontotieteilijä ja rauhanaktivisti **Charles Kimballia** mukaillen: uskontojen arvot eivät tarjoa valmista tiekarttaa vaan kompassin, jonka avulla etsiä oikeaa suuntaa.

Petri Merenlahti

Kirjallisuutta

Appleby, R. Scott: *The Ambivalence of the Sacred: Religion, Violence, and Reconciliation*. Rowman & Littlefield 2000.

Barnett, Michael & Janice Gross Stein (toim.): *Sacred Aid: Faith and Humanitarianism*. Oxford University Press 2012.

Berger, Peter L.: *The Desecularization of the World: Resurgent Religion and World Politics*. Washington D.C. Ethics and Public Policy Center 1999.

Casanova, José: *Public Religions in the Modern World*. University of Chicago Press 1994.

Cavanaugh, William T.: *The Myth of Religious Violence: Secular Ideology and the Roots of Modern Conflict*. Oxford University Press 2009.

Gopin, Marc: *Between Eden and Armageddon: The Future of World Religions, Violence, and Peacemaking*. Oxford University Press 2000.

Johansson, Frank (toim.): *Hyvän tekeminen ja valta. Humanitarismin kriittistä tarkastelua*. Gaudeamus 2013.

Juergensmeyer, Mark: 2001. *Terror in the Mind of God: The Global Rise of Religious Violence*. University of California Press 2001.

Kimball, Charles: *When Religion Becomes Evil: Five Warning Signs*. HarperSanFrancisco 2002.

Micklethwait, John & Adrian Wooldridge: *God Is Back: How the Global Rise of Faith Will Change the World*. Penguin Press 2009.

Shah, Timothy Samuel, Alfred Stepan & Monica Duffy Toft (toim.): *Rethinking Religion and World Affairs*. Oxford University Press 2012.

Rauhantyö on suomalaisten vahva laji

Suomen valtio haluaa profiloitua rauhantyön vahvana osaajana. Hallituksen peesissä monista suomalaisista järjestöistä on kasvanut rauhantyön rautaisia ammattilaisia. Tässä numerossa Kirkkomme Lähetys tarkastelee rauhantyötä kirkollisten toimijoiden näkökulmasta.

RAUHANTYÖN MÄÄRITTELEMINEN on vaikeaa. Suppean määrittelyn mukaan se tarkoittaa sellaisia konkreettisia toimia, jotka johtavat paikallisella, alueellisella tai kansallisella tasolla rauhaan tai jopa rauhansopimukseen.

Näin kuvattuna rauhantyö on lähinnä rauhavälitystä. Rauha ei kuitenkaan ole vain sodan poissaoloa, vaan siinä on kysymys monesta muustakin asiasta. Rauha tarkoittaa, että ihmiset voivat elää ihmisarvoista elämää kotiseudullaan, heidän ihmisarvoaan kunnioitetaan ja heidän ihmisoikeutensa toteutuvat.

Kirkon Ulkomaanapu

Paikallinen imaami johdattaa osallistujat kiitosrukoukseen rauhanneuvotteluiden jälkeen Soolin alueella Somaliassa.

Rauha on myös sitä, että lapset voivat käydä koulua, nuoret pääsevät töihin ja voivat perustaa perheen, jos niin haluavat. Ihmisille taataan toimeentulo ja he saavat elää ilman pelkoa henkensä tai vapautensa menettämisestä.

Kun rauha määritellään näin, on selvää, että rauhantyö on paljon muutakin kuin rauhanvälitystyötä.

Kehitys estää konflikteja

Konfliktien aikana tapahtuu hyvin vähän kehitystä. Siksi konfliktien ratkaisu, humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyö liittyvät toisiinsa tiiviisti.

Jollei saada aikaan pysyviä ratkaisuja, konfliktit toistuvat. Siksi konfliktinratkaisu ei ole ainoa rauhantyön muoto, vaan myös konfliktien ehkäisy ja niiden jälkeinen sovinnontyö ovat tärkeitä.

Tämän vuoksi Kirkon Ulkomaanapu toimii monella tasolla. Ruohonjuuritasolla se tukee paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä. Alueellisella ja kansallisella tasolla se puolestaan haastaa poliittisia päättäjiä.

Esimerkiksi Somaliassa Ulkomaanapu on linkittänyt paikallisia toimijoita poliittisiin päättäjiin. Kun Somaliassa lopetettiin väliaikaishallinnon kausi, kirjoitettiin uusi perustuslaki ja perustettiin parlamentti, uskonnollisten ja perinteisten johtajien rooli oli hyvin merkittävä.

Kun pohditaan rauhanrakentamisen keinoja, uskonnollisten ja perinteisten johtajien rooli on ratkaisevan tärkeä. Kirkon Ulkomaanapu tukee uskonnollisia ja perinteisiä johtajia heidän työssään rauhan ja ihmisoikeuksien hyväksi sekä paikallisella että kansallisella tasolla.

Politiikan trendi

Rauhantyön merkitystä on korostettu sekä suomalaisessa järjestökentässä että Suomen kehityspolitiikassa viime vuosina yhä vahvemmin.

Kirkon Ulkomaanapu yritti jo viime vuosikymmenen lopulla saada hauraiden valtioiden strategian osaksi Suomen valtion kehityspolitiikkaa. Vuoden 2011 hallitusneuvotteluissa hallitus hyväksyi vihdoin tavoitteekseen, että Suomi laatii hauraiden valtioiden strategian. Keväällä 2014 hallitus julkaisi hauraiden valtioiden toimintaohjelman.

”

Rauha on myös sitä, että lapset voivat käydä koulua, nuoret pääsevät töihin ja voivat perustaa perheen.

Rauhantyön vahvistuminen suomalaisissa järjestöissä johtuu osaksi siitä, että konfliktialueilla toimimisesta on opittu lisää. Myös valtion intressi on tukenut järjestöjen suuntautumista rauhantyöhön ja rauhanvälitykseen. Suomen valtio haluaa ulkopolitiikassaan korostaa rooliaan rauhanvälittäjänä.

Paikallinen näkökulma

Ulkoministeriö toimii hyvässä yhteistyössä järjestöjen kanssa. Se kutsuu toistakymmentä järjestöä säännöllisesti kokouksiin, joissa käsitellään rauhantyöhön ja rauhanvälitykseen liittyviä asioita. Kirkon Ulkomaanavun lisäksi mukana ovat esimerkiksi Crisis Management Initiative (presidentti Ahtisaaren toimisto), Suomen Lähetysseura ja Tampereen yliopiston rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos TAPRI.

Tulevaisuudessa rauhantyö tulee olemaan yhä useamman järjestön agendalla. Tällöin on ollenaisista, että työtä tehdään paikallisten ihmisten näkökulmasta käsin.

Jokainen konflikti on erilainen ja se tulee analysoida erittäin hyvin ennen kuin siihen lähdetään puuttumaan. Tulevaisuudessa tarvitaan organisaatioita, jotka uskaltavat tehdä työtä myös vaikeiden konfliktien parissa.

Aaro Rytkönen

Kirjoittaja on Kirkon Ulkomaanavun vaikuttamistyön johtaja, Uskonnollisten ja perinteisten johtajien rauhanvälitysverkoston sihteeristön vetäjä ja Helsingin hiippakunnan pappi.

Tapaus Keski-Afrikka

Rauhan haasteet Keski-Afrikassa osoittavat, että muutosagentilta vaaditaan historian tajua ja uskontojen lukutaitoa.

KESKI-AFRIKAN TASAVALTA on maa, josta Suomessa ei ole juuri puhuttu. Ei ennen kuin Suomi päätti lähettää sinne parikymmentä henkilöä EU:n rauhanturvaoperaatioon keväällä 2014.

Keski-Afrikan tasavalta ei ole haasteellisessa tilanteessa ensimmäistä kertaa. Alue oli Ranskan siirtomaa ja se itsenäistyi vuonna 1960.

Valtion lähihistoria on täynnä vallankaappauksia ja vastavallankaappauksia. Maahan ei ole ehtinyt syntyä demokraattisia instituutioita eikä rakenteita. Vallan ottaneita ryhmittymiä ei voi määritellä ideologioiden mukaan, vaan ne ovat järjestäytyneet maantieteellisen sijainnin ja etnisen taustan mukaan. Joskus kysymys on ollut maan mineraalivarantojen hallinnasta.

Seleka ja Anti-balaka

Kun pääasiassa muslimista koostuva Seleka-ryhmittymä otti vallan vuoden 2013 alussa, erityisesti kristityt kokivat olevansa uhattuja. Vuodenvaihteessa maan ensimmäinen muslimitaustainen presidentti joutui kuitenkin luopumaan vallasta ja maan hallinta siirtyi kristityistä ja animisteista koostuvalle Anti-balaka-liikkeelle.

Anti-balaka hyökkäsi pian erityisesti maan muslimiväestön kimppuun. VäkivaltaisuuDET levisivät nopeasti monimutkaiseksi vyyhdeksi, jossa suurin osa muslimista on joutunut jättämään kotinsa. Hengenvaarassa ovat kuitenkin muutkin kuin muslimit, kun Anti-balakan nimissä liikkuvat asemiesten joukkioT ryöstävät, pahoinpitelevät ja tappavat. Myös Seleka on viime aikoina vahvistunut.

Kirkon Ulkomaanapu / Matthias Wevelsiep

”

Kun uskonto kytkeytyy konfliktiin, sen on kytkeydyttävä myös konfliktin ratkaisuun.

Kirkon Ulkomaanavun vaikuttamistyön johtaja Aaro Rytönen osallistui huhtikuussa korkean tason uskonnollisten johtajien tapaamiseen Keski-Afrikan tasavallan pääkaupungissa Banguissa.

”

He tarvitsevat radioita, joilla voi viestiä positiivista sanomaa.

Keski-Afrikan tasavallan uskonnollisesta tilanteesta on vaikeaa saada virallisia lukuja. On arvioitu, että 80 prosenttia maan asukkaista on kristittyjä ja 15 prosenttia muslimeita. Myös luonnonuskonnoilla on vahva rooli ja ne sekoittuvat usein sekä kristillisiin että islamilaisiin perinteisiin.

Kristityistä enemmistö kuuluu protestanttisiin kirkkoihin, mutta roomalais-katolinen kirkko on maan organisoiduin rakenne. Sitä johtaa Banguin arkkipiispa.

Huhujen armoilla

Monet Keski-Afrikan tasavallan kansalaiset sanovat, että heillä ei ennen ollut mitään vaikeuksia elää yhdessä kristittyinä ja muslimeina. Uskontokuntien väliset avioliitot ovat olleet yleisiä.

Huono tiedonkulku on kuitenkin aina ollut ongelma. Tämä on antanut mahdollisuuden manipulointiin ja virheellisen tiedon välittämiseen.

Huhut ovat levinneet vauhdikkaasti ja toisiin uskontokuntiin liittyviä ennakkoluuloja on kylvetty ahkerasti. Valtaapitävät ovat käyttäneet uskontoja omien valtapyrkimystensä edistämiseen.

Vaikka uskonto ei ole väkivaltaisuuksien syy, se kietoutuu monimutkaiseen konfliktivyyhteen vahvasti. Erityisesti maassa vähemmistönä eläneet muslimit ovat joutuneet pakenemaan kodeistaan. Pääkaupungissa Banguiissa ei ole enää kuin muutamia tuhansia muslimeita.

Kun uskonto kytkeytyy konfliktiin näin vahvasti, sen on kytkeydyttävä vahvasti myös konfliktin ratkaisuun. Tämän vuoksi Kirkon Ulkomaanapu tukee paikallisia, kansallisia ja kansainvälisiä uskonnollisia johtajia rauhan- ja sovinnonrakentamisessa.

Kirkon Ulkomaanapu selvitti viime keväänä, millainen rooli uskonnollisilla ja perinteisillä johtajilla on Keski-Afrikan tasavallassa ja meneillään olevassa kriisissä. Selvityksessä arvioitiin myös uskonnollisten johtajien mahdollisuuksia osallistua rauhantyöhön.

Solidaarisuuden osoitus

Viime huhtikuussa Kirkon Ulkomaanapu järjesti korkean tason uskonnollisten johtajien vierailun Keski-Afrikan tasavaltaan. Vierailun tarkoituksena oli osoittaa solidaarisuutta uskonnollisten yh-

Kirkon Ulkomaanapu / Catherine Tijerina

Islamilaiden maiden yhteistyöjärjestön YK-suurlähettiläs Ufuk Göcken allekirjoitti huhtikuussa Banguiissa paikallisten uskonnollisten johtajien ja poliittisten puolueiden yhteisen julkilausuman rauhan välttämättömyydestä.

Vaikuttava verkosto

Perinteisten rakenteiden merkitys on suurin siellä, missä valtioiden rakenteet ovat hauraat. Somaliassa Kirkon Ulkomaanapu oppi, että uskonnolliset ja perinteiset johtajat on otettava mukaan sekä rauhan että valtioiden rakentamiseen. Oivalluksesta syntyi kaksi vuotta sitten ainutlaatuinen rauhavälitysverkosto.

teisöjen välillä sekä tukea paikallisia uskonnollisia johtajia heidän pyrkimyksissään edetä rauhan ja sovinnon tiellä.

Vierailun aikana matkalle osallistuneiden ymmärrys sekä Keski-Afrikan tasavallan konfliktista että sen toimijoista kasvoi huomattavasti. Osallistujat ovat jakaneet tietoaan ja näkemyksiään omissa yhteisöissään.

Matkalle osallistui Washingtonin eläkkeelle jäänyt katolinen arkkipiispa, kardinaali **Theodore Edgar McCarrick**, Yhdysvaltain islamilaisen yhteisön johtaja, imaami **Mohamed Magid** sekä Yhdysvaltain evankelikaalisten kirkkojen yhteenliittymän presidentti, pastori **Leith Anderson**.

Delegaatio keskusteli pitkään Keski-Afrikan tasavallan johtavien uskonnollisten johtajien kanssa. Lisäksi he tapasivat yhdessä väliaikaishallituksen presidentin, maan muuta johtoa sekä vierailivat muslimien ja kristittyjen yhteisöissä. Neuvotteluihin osallistui myös poliittisten puolueiden edustajia. Niiden tuloksena osallistujat allekirjoittivat julkilausuman, joka tuomitsee kaiken väkivallan sekä ihmisoikeusloukkaukset.

Uskonnolliset johtajat korostivat, ettei kyseessä ole uskontojen välinen sota, vaan uskonnot tekevät töitä rauhanomaisen, kestäväen ratkaisun löytämiseksi.

Yksittäiset vierailut ovat hyödyllisimpiä silloin, kun ne ovat osa pidempää prosessia ja vievät sen

uudelle tasolle. Tästä näkökulmasta vierailu onnistui erittäin hyvin.

Mahdollisuus vaikuttaa

Kirkon Ulkomaanapu kokosi yhteen myös maassa toimivia kansalaisjärjestöjä, uskontojen välisiä naisten ja nuorten ryhmittymiä sekä kansainvälisiä toimijoita.

Kokoontumisen tarkoitus oli kuulla, mitä paikalliset toimijat toivovat Kirkon Ulkomaanavun rauhantyön saralla tekevän.

Viesti on ollut selvä. Paikallisilla toimijoilla on kyky ratkaista oman maansa erimielisyyksiä. He tarvitsevat siihen kuitenkin tukea. He tarvitsevat radioita, joilla voi viestiä positiivista sanomaa ja esimerkkejä kansalaisten tavoista toimia yhdessä. He tarvitsevat myös koulutusta siitä, miten paikallisia, eri osapuolten välisiä keskusteluja käytännössä käydään.

Aaro Rytönen

KEHITYSYHTEISTYÖ ON VIIME vuosina keskittynyt yhä enemmän hauraisiin valtioihin. Hauraissa valtioissa on usein konflikteja ja niistä puuttuu monesti toimiva oikeuslaitos, parlamentti ja poliisilaitos.

Alueilla, joissa ei ole toimivia valtiollisia rakenteita ja joissa ihmisten luottamus poliitikkoihin tai poliisiin on vähäistä, uskonnollisilla ja perinteisillä rakenteilla on suuri merkitys. Paikalliset ihmiset luottavat uskonnollisiin ja perinteisiin johtajiin ja he pystyvät saamaan aikaan pysyvää muutosta.

Pitkään konfliktien keskellä ja humanitaarisissa kriiseissä toiminut Kirkon Ulkomaanapu on havainnut tämän. Ymmärrys kasvoi erityisesti vuosina 2010–2012, jolloin Kirkon Ulkomaanapu tuki Somalian uskonnollisia ja perinteisiä

johtajia heidän vakauttaessaan maataan ja sen päätöksentekorakenteita.

Sihteeristö Suomessa

Kun ratkotaan konflikteja ja rakennetaan valtioita, uskonnolliset johtajat tulisi ottaa vahvemmin huomioon myös kansainvälisellä tasolla.

Keväällä 2012 YK:n pääsihteerin laati raporttia tehokkaammasta rauhankäytännöstä. Samaan aikaan Kirkon Ulkomaanapu järjesti New Yorkissa konsultaation, jonka tarkoituksena oli selvittää uskonnollisten johtajien mahdollista roolia rauhanrakentamisessa. Konsultaatio järjestettiin yhdessä Suomen YK-edustuston ja YK:n rauhankäytännön kanssa

”

Paikalliset ihmiset luottavat uskonnollisiin ja perinteisiin johtajiin.

Selvityksen pohjalta YK totesi, että uskonnollisten johtajien roolia ei ole hyödynnetty konfliktitilanteissa tarpeeksi ja siksi on tärkeää, että heidän kanssaan toimivat tahot tiivistävät yhteistyötä. YK pyysi Kirkon Ulkomaanapua kehittämään tätä yhteistyötä.

Prosessi synnytti uskonnollisten ja perinteisten johtajien verkoston, jonka sihteeristönä Kirkon Ulkomaanapu toimii. YK:n rauhanvälityksikön lisäksi toimintaa oli käynnistämässä *Islamilaisten maiden yhteistyöjärjestö OIC* ja maailmanlaaja uskonnollisten johtajien verkosto *Religions for Peace*.

Vaikutus kasvaa

Uskonnollisten ja perinteisten johtajien rooli rauhanvälityksessä on tulevaisuudessa entistä tärkeämpi. Tästä on osoituksena se, että uskonto-pohjaisten järjestöjen lisäksi verkoston yhteyteen on tullut myös useita perinteisiä rauhanvälitysis-organisaatioita.

Verkoston päätehtävä on tukea uskonnollisia ja perinteisiä johtajia heidän rauhanvälitystyössään. Lisäksi se kouluttaa valtiollisia toimijoita ymmärtämään uskonnon ja perinteisten rakenteiden roolia virallisessa rauhanvälitystyössä.

Verkosto pitää myös esillä asioita, joissa uskonnolliset ja perinteiset johtajat ovat keskeisiä muutoksentekijöitä. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi sukupuolten välinen tasa-arvo sekä ääriliikkeet, jotka käyttävät uskontoa väkivallan oikeuttamiseen.

Verkosto kutsuu näiden alojen asiantuntijoita keskustelemaan uskonnollisten johtajien kanssa siitä, miten uskontoa voidaan käyttää positiivisena muutosvoimana ja miten uskonnolliset yhteisöt voivat käytännössä toimia muutoksen hyväksi.

Aaro Rytkönen

Sovinnon ty

Suomen Lähetyksen vaikuttamistyön päällikkö Kristiina Rintakoski toivoo, että kirkkojen todistus kuuluisi myös konfliktien keskellä.

RAAMATUSSA RAUHAN ja sovinnon sanoma on hyvin vahva. ”Myös meitä kristittyjä kutsutaan rauhantekijöiksi”, Suomen Lähetyksen vaikuttamistyön päällikkö **Kristiina Rintakoski** muistuttaa.

Raamattu ja kristillinen ajattelu ovat vaikuttaneet paljon rauhantyön teoriaan ja käsitteisiin. Rintakosken mukaan rauhan ja sovinnon työ on kristityn kutsumus, eikä konfliktien keskellä toimiva lähetysjärjestö voi sitä ohittaa.

Monesti konfliktin taustalla on sosiaalinen epäoikeudenmukaisuus. Kirkkojen ääni on parhaimmillaan ääni oikeudenmukaisuuden puolesta. Yhteiskunnassa on jännitteitä niin kauan kuin siellä on rakenteita, jotka ylläpitävät sortoa ja ihmisten syrjäytymistä, Rintakoski sanoo.

”Todistaminen konfliktien keskellä on osa kristillisen kirkon kutsumusta. Emme voi odottaa, että konflikti menee ohi ja käynnistää vasta sitten kirkollista ja kehitysyhteistyötä. Työmme on rinnalla kulkemista myös vaikeina aikoina.”

Peruskäsitteet kristillisistä

Lähetyksen toimii useissa maissa, joissa sota, etnisten tai uskonnollisten ryhmien väliset jännitteet tai piittaamattomuus ihmisoikeuksista vaikuttavat ihmisten elämään. Rauhan ja sovinnon haasteet ovat erityisesti esillä yhteistyökumppaneiden työssä Kolumbiassa, Nepalissa, Israelissa, Palestiinassa, Etiopiassa, Myanmarissa, Syyriassa ja Pakistanissa.

Monet rauhan ja sovinnon peruskäsitteet ovat raamatullisia ja kristillisiä, Rintakoski tähdentää.

ö kumpuaa Raamatusta

Minna Eio

Kristiina Rintakoski (kesk.) pohtii ratkaisuja Keski-Amerikan maakonflikteihin El Salvadorissa Luterilaisen Maailmanliiton työpajassa. Vasemmalla Luterilaisen Maailmanliiton aluekoordinaattori Giovanni Magaña El Salvadorista. Oikealla olevan naisen nimi ei ole tiedossa.

”Kun ajattelemme Raamatusta kuvattua rauhaa, se on paljon enemmän kuin pelkkä rauhansopimus, sillä se koskee ihmisten välisiä suhteita. Myös sovinto on vahvasti raamatullinen käsite. Kristillisen sanoman ainutlaatuisuus on siinä, että se puhuu sovinnon ja anteeksiannon mahdolli-

suudesta. Se ei voi olla aiheutetun kärsimyksen poisselittämistä, mutta kuitenkin yksi askel haavojen parantumiseen.”

Rintakoski muistuttaa, ettei katumusta voi pakottaa tai ohjailla eikä anteeksiantoon voi suositella.

”

Työmme on rinnalla
kulkemista myös
vaikeina aikoina.

”Sovintoa tarvitaan, jotta vihollisuuksista päästään rakentamaan kestävää rauhaa.”

Rauha ja sovinto eivät kuitenkaan ole pelkästään taistelua epäoikeudenmukaisuutta vastaan. Kirkkojen tehtävä voi olla myös luottamuksen rakentaminen. Konfliktissa ihmisten ja ihmisryhmien väliset suhteet ovat rikkoutuneet ja epäluottamus on suurta. Luottamuksen ja vuoropuhelun luominen on erittäin tärkeää. Eri ryhmien välille voi rakentaa siltoja esimerkiksi käytännön työn ja kohtaamisten kautta, Rintakoski tähdentää.

”On myös tilanteita, joissa kirkosta tulee konfliktin osapuoli sen juutuessa yhden osapuolen puolelle. Tällöin kirkko menettää mahdollisuuden ajaa rauhan asiaa.”

Rankaisemattomuus kuriin

Rauhanprosessissa oikeus ja oikeudenmukaisuus ovat vaikeita asioita. Rankaisemattomuus on suuri ongelma monien sotien ja konfliktien jälkeen. On tärkeää, että ihmisoikeusloukkauksiin syylistyneet joutuvat oikeuteen.

Aikataulutusta on kuitenkin mietittävä tarkkaan. Jos osapuolia, joiden tulisi neuvotella rauhasta, uhataan ensimmäiseksi oikeusprosessilla, rauhanprosessi jähmettyy paikoilleen.

Rintakosken mielestä on tärkeää myös ymmärtää, että oikeus ei koskaan korvaa kaikkea pahaa ja menetyksiä.

José Américo Mosquera

Laiton kaivostoiminta pitää yllä aseellista konfliktia Kolumbiassa. Paikallisväestö joutuu vaikeuksiin, ja ihmisoikeuksia puolustavien elämä on uhattuna.

Rauhanprosessissa on tärkeää, että siinä kuuluu muidenkin kuin eliitin ääni.

”Samalla kun puhumme oikeudesta, täytyy puhua sovinnosta, anteeksiantamisesta ja unohduttamisesta. Oikeustoimien kautta ei koskaan saada täyttä korvausta eikä oikeuden toteutuminen yksin riitä sovinnon luomiseen.”

Vaikka jokainen konflikti on erilainen, yleensä niiden taustalla olevat epäkohdat liittyvät vallan ja resurssien käyttöön. Esimerkiksi monilla etnisillä ryhmillä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa heitä koskevaan päätöksentekoon tai he eivät voi hyödyntää alueidensa luonnonrikkauksia.

Rintakosken mielestä uskonto on hyvin harvoin konfliktien varsinainen syy. Sellaisissakin maissa, joissa uskonnollisten ryhmien välillä on yhteenottoja, väkivallan taustalla on taistelua valasta, maanomistuksesta ja luonnonrikkauksista.

Seuranta suojelee

Joissakin maissa ihmisoikeustaistelijoiden turvallisuus on uhattuna. Esimerkiksi Kolumbiassa epäkohtiin puuttuvat ihmiset ovat vaarassa menettää henkensä. Afrokolumbialaisia on esimerkiksi ajettu mailtaan kaivosteollisuuden tieltä ja maassa on myös aseellisia yhteenottoja.

Kansainvälinen näkyvyys ja yhteydet lisäävät ihmisoikeustaistelijoiden turvallisuutta.

”Kolumbiassa ihmisoikeuspuolustajien vastustajat tietävät, että kumppaneillamme on kansainvälisiä yhteyksiä. Ulkomaalaisten siviilien läsnäolo estää ihmisoikeusloukkauksia. Puhelin- sekä sähköpostiyhteydet osoittavat, että kumppaneillamme on yhteyksiä muihin maihin”, Rintakoski kertoo.

Jos jollekulle tapahtuu jotain, siihen puututaan.

”Kumppanimme ovat kertoneet, että tällä on heille tärkeä merkitys. Myös se, että he vierailevat Suomessa ja muissa maissa ja puhuvat omasta asiastaan, vähentää katoamisia ja väkivaltaa. Kirkon työntekijät ovat myös vaarassa kun he taistelevat ihmisoikeuksien puolesta. Kirkko voi kuitenkin

konfliktin keskellä tuoda toivoa ja luoda luottamusta tulevaisuuteen.”

Kohti päättäjiä

Lähetysseuran työn vahvuus on, että muutos lähtee tavallisten kansalaisten taholta kohti päättäjiä.

”Rauhanprosessissa osallisuuden varmistaminen on tärkeää, jotta siinä kuuluu muidenkin kuin eliitin ääni. Kirkkojen työn kautta keskustelu rauhasta ja demokratiasta tavoittaa myös ne ryhmät, jotka monesti jäävät ulkopuolelle. Tämä on kumppaniemme vahvuus.”

Myanmarissa Lähetysseura on kumppaniensa kanssa tehnyt työtä sen eteen, että vähemmistöryhmät ovat voineet vaikuttaa neuvottelujen kulkuun. Nyt heillä on mahdollisuus saada konfliktin perussyyt ratkaistua. Keskeistä on ollut rakentaa luottamusta etnisten ryhmien välillä ja tukea niiden kykyä muodostaa yhtenäinen kanta rauhanprosessissa. Tärkeää on ollut myös vahvistaa aseellisten ryhmien ja kansalaisyhteiskunnan välistä vuoropuhelua.

”Lähetysseuran työ eroaa monesta muusta toimijasta siinä, että emme mene selvittämään konfliktia. Tehtävämme on vahvistaa kirkkojen, kansalaisyhteiskunnan ja yksilöiden osaamista ja voimavaroja. Tavoitteena on, että he voivat toimia rakentavasti konfliktitilanteissa, heidän äänensä kuuluu rauhanprosessissa ja he voivat osallistua siihen eri tasoilla.”

Kristiina Rintakosken mielestä on tärkeää muistaa, että paikalliskirkot ovat osa yhteiskuntaa.

”Ihmiset kokevat kirkot omikseen, sillä ne ovat olleet paikalla hyvinä ja huonoina aikoina.”

Paula Laajalahti

Rukous aseena Etelä-Sudanissa

Antti Saarenketo

Etelä-Sudanin jumalanpalveluksissa rukoillaan jatkuvasti rauhan puolesta. Jumalanpalvelus Owingibulissa Etelä-Sudanissa.

Katolilainen arkkipiispa sai Etelä-Sudanin sisällissodan osapuolet rukoilemaan yhdessä.

UUTISET ETELÄ-SUDANISTA ovat olleet viime aikoina enimmäkseen surullisia. Tämä nuori Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen ja kirkkomme lähetyskenttä on käynyt läpi raskaita vaiheita.

Heinäkuussa 2013 koko hallitus pantiin presidentin toimesta uusiksi. Sen jälkeen maan sisäpoliittiset jännitteet kasvoivat räjähdyspisteeseen saakka. Pahiten pelätty vaihtoehto toteutui. Osapuolet tarttuivat aseisiin. Osa armeijasta on jakaantunut erotetun varapresidentin **Riek Macharian** ja nykyisen presidentin **Salva Kiirin** kannattajiin. Tilanne on ollut lähellä sisällissotaa.

Neuvotteluja konfliktin ratkaisemiseksi on käyty Addis Abebassa Etiopiassa. Siellä onnis-

tuttiin neuvottelemaan rauhansopimus, joka allekirjoitettiin toukokuussa. Rauhansopimus ei ole kuitenkaan kaikin osin pitänyt. Arvellaan että tuhansia ihmisiä on kuollut, yli miljoona on maan sisäisessä pakolaisuudessa ja naapurimaihin on paennut noin 120 000 ihmistä. Välittömän ruoka-avun tarpeessa on YK:n mukaan noin 3,7 miljoonaa ihmistä.

Yhteistyökirkkomme (Evangelical Lutheran Church in Sudan/South Sudan) päätoimisto ja teologinen seminaari sijaitsevat maan luoteisosassa Yambiassa, jossa on ollut konfliktin aikana suhteellisen rauhallista.

Kulissien takana ja edessä

Kirkot merkitsevät hyvin paljon eteläsudanilaisten ihmisten elämässä. Rauhansopimuksen allekirjoitustilaisuutta Addis Abebassa edelsi voimakas eri kirkkokuntien työ rauhan saavuttamiseksi.

Rauhansopimuksen allekirjoitustilaisuuteen ja sitä edeltäneisiin neuvotteluihin osallistuivat Juban roomalaiskatolisen kirkon arkkipiispa **Paulino Lukudu Loro**, episkopaalikirkon arkkipiispa **Daniel Deng Bul Yak** sekä kirkkojen maailmanneuvosten entinen pääsihteeri, tohtori **Samuel Kobia**.

Arkkipiispa Loron johdolla pidettiin yhteinen rukoushetki yhdessä presidentti Salva Kiirin ja kapinan aloittaneen entisen varapresidentin Riek Macharian kanssa.

Useat kirkkojen johtajat tuntevat maan poliittisen johdon hyvin. Kulissien takana ja julkisuudessaakin on vedottu voimakkaasti eri osapuoliin, jotta Etelä-Sudanin järkyttävä sota saataisiin loppumaan. Myös Etelä-Sudanin ja Sudanin Luterilaisen kirkon piispa **Noah Wilson Rule** on osallistunut kirkonjohtajien ja poliittisten päättäjien välisiin neuvotteluihin. Kirkkojen johtajat ovat myös pitäneet rukouskokouksia eri puolilla maata.

Raamatusta nouseva evankeliumin sanoma on hyvin tärkeä eteläsudanilaisille. Lähes 25 vuotta kestäneen sisällis- ja itsenäisyys sodan aikana eteläsudanilaiset hakivat ja saivat apua Jumalalta.

Vaikeuksien keskellä turvauduttiin myös kirkkoihin ja toisiin kristittyihin. Myös tämän viimeisimmän sodan keskellä anteeksiantamisen

Etelä-Sudanin ja Sudanin luterilaisen kirkon piispa Noah Wilson Rule ja hänen puolisonsa Juban luterilaisen pääkirkon edustalla.

sanoma on ajankohtainen. Se on ainut tie, jota pitkin Etelä-Sudan voi päästä eteenpäin niin maana kuin kansana.

Antti Saarenketo

Kirjoittaja toimii lähetystyöntekijänä Etelä-Sudanissa Sleyin kautta.

Yhteinen Egypti

"Haluamme rakentaa maatamme käsi kädessä muslimien kanssa", sanoo egyptiläinen anglikaanipiispa Mouneer Anis.

EGYPTISSÄ JA MUUALLAKIN Afrikassa ihmiset ovat hyvin uskonnollisia, sekä kristityt että muslimit. Siksi uskonnoilla on tärkeä yhteiskunnallinen rooli ja uskontojen välinen harmonia on rauhan edellytys, anglikaanipiispa **Mouneer Hanna Anis** sanoo.

Kairossa asuva Mouneer vieraili vaimonsa **Nancy Mouneerin** kanssa heinäkuussa Kansanlähetyspäivillä Jyväskylässä. Egyptin, Pohjois-Afri-

kan ja Afrikan sarven anglikaanisen hiippakunnan piispa toimi ennen lääkärinä ja on nykyisin aktiivinen sillanrakentaja eri uskontokuntien välillä.

Egyptin 84-miljoonaisesta kansasta suurin osa on muslimeja. Kristittyjä on noin kymmenen prosenttia ja enemmistö heistä on koptikristittyjä.

Uskonnolliset johtajat kokoontuvat säännöllisesti keskustelemaan siitä, miten he voisivat edistää maltillisuutta ja uskonnollista sopua maassaan. Tällä he toivovat voivansa vähentää väkivaltaa, epäluuloja ja ääri-ilmioita.

Perheen talo

Uskonnollisten johtajien kokousta kutsutaan nimellä *House of the Family*. Siihen kuuluu muun muassa korkea-arvoisia imaameja, koptiortodoksikirkon paavi **Tawadros** sekä muslimioppineita.

Viime vuoden lokakuussa piispa Mouneer isännöi tällaista kokousta Kairossa. Kokouksen

mukaan median väkivaltaa liioitteleva uutisointi ja tietämättömyys ovat merkittäviä epäluulojen aiheuttajia.

”Avarakatseisilla ja koulutetuilla ihmisillä on vastuu opettaa kouluttamattomille erilaisuuden sietokykyä”, eräs kokoukseen osallistuneista imameista totesi.

Piispa Mouneer kertoo erään koptipapin vierailleen islamilaisessa sairaalassa ja orpokodissa yhdessä imaamin kanssa. Ihmiset kadulla hämmästyivät ja olivat innoissaan nähdessään heidät yhdessä.

Monien palvelija

Uskonnollinen harmonia on edellytys rauhalle. Se on avain myös turvallisiin oloihin, kehitykseen ja yhteiskunnalliseen tasapainoon, piispa Mouneer muistuttaa.

”Toimimme monilla yhteiskunnan alueilla ja palvelemme sekä kristittyjä että muslimeja. Me olemme pieni kirkko, mutta ihmisiä, joita palvelemme, on paljon.”

Egyptissä Anglikaanikirkko toimii Kairossa, Aleksandriassa, Suezissa ja Gizassa. Kirkolla on sairaaloita, klinikoita ja kouluja Kairossa ja Deltassa sekä kymmenen työkeskusta eri puolilla Egyptiä.

”Uskontojen välinen dialogi on tärkeää. Aleksandriassa sijaitsevan nuorisokeskuksemme nimi on *Corners* (nurkat). Sen tarkoitus on tuoda ihmisiä yhteen eri nurkista. Kristityt ja musliminuoret oppivat siellä yhdessä taiteita, kieliä, valokuvausta ja musiikkia. On todella hyödyllistä saada heidät oppimaan toisiltaan. Näin he ystävystyvät.”

Mursi syrji kristittyjä

Entisen presidentin **Mohammed Mursin** hallinto jätti kristityt ulkopuolelle. Muslimiveljeskunnan kannattaman Mursin aikaista perustuslakia olivat valmistelemassa aluksi myös maltilliset muslimit ja Egyptin kristilliset kirkot. Nämä kuitenkin vetäytyivät, koska kansalle ei annettu tarpeeksi aikaa tutustua ehdotukseen eikä eri näkökantoja otettu huomioon, Mouneer kertoo.

”Mursin hallinto halusi Egyptistä islamilaisen valtion. Jos vallanpitäjät sulkevat muut ryhmät ulkopuolelle, se aiheuttaa aina rauhattomuutta ja epävakautta. Egyptistä ei voi tehdä pelkästään

Vuokko Vänsä

Kairossa asuva anglikaanipiispa Mouneer Anis vieraili vaimonsa Nancy Anisin kanssa heinäkuussa Kansan-lähetyspäivillä Jyväskylässä. Hän pyysi suomalaisia rukoilemaan Egyptin puolesta. ”Egyptin ei ole helppo etsiä tulevaisuuttaan yksin”, piispa vetosi.

Vuokko Vänsä

Assuanin kristillisen sairaalan satavuotisjuhlat olivat eri uskontojen edustajien yhteinen ilonaihe. Juhlimassa piispa Mouneer Anis, Assuanin paikallishallinnon edustaja, tohtori Magdi Higazi, koptipappi Abuna Kyrillos ja paikallista islamilaista yhteisöä edustanut Mohammad Abd il-Asisi.

muslimivaltiota. Me kaikki egyptiläiset haluamme rakentaa maamme käsi kädessä muslimien kanssa”, piispa Mouneer sanoo.

Arabikevään kansannousu tammikuun 25. päivä vuonna 2011 oli kristityille käänteentekevä hetki. Silloin pelon muuri murtui ja kristitytkin antoivat äänensä kuulua. Mursin hallinnon syrjäyttäminen heinäkuussa 2013 oli myös uuden aikakauden alku, Mouneer uskoo.

Egyptin nykyisen presidentin **Abdel Fattah al-Sisin** aikana olot ovat alkaneet rauhoittua. Uuden hallituksen tärkein tehtävä onkin saada aikaan yhteiskunnallinen rauha ja vakaus, piispa Mouneer Anis tähdentää.

Vuokko Vänsä

Dialogista ja sen välttämättömyydestä

USKONNOT JA JÄSENTYNEET katsomukset väittävät, että ne kuvaavat asioita niin kuin ne oikeasti ovat. Näin sanoo myös uskonnoton, kuten olemme oppineet militanttien ateistien joukko-osaston tiedotteista.

Uskontojen ja katsomusten kannattajien kokoontumisissa kohtaavat paitsi ihmiset, lähimmäiset, myös erilaiset tavat hahmottaa sitä, mitä on. On eri valoja, joissa hahmottuu se, minkä kukin katsoo näkemisen arvoiseksi.

Uskontojen ja näkemysten kannattajien kohdatessa palaa siis useampi lamppu. On hauskaa, ei helppoa, koettaa keskustella siitä, mitä kunkin valossa näkyy. Ihminen on samaa tavaraa (biologisesti, psykologisesti, sosiaalisesti, kemiallisesti, fysiologisesti...) katsomuksesta riippumatta.

Toki kulttuurierot värittävät perusolemuksen eri tavoilla. Uskontojen kannattajien kohtaamisessa paikalla on siis sekä yhteistä ihmisyyttä että eri tapoja nähdä ihmisyyys, perimmäisyys, maailma, ihmisen ongelma ja ongelman ratkaisu.

YHDEN ASIAN luulen oppineeni lähetyssaarnaajakokemuksestani: oman evankeliumini toiselle välittäminen edellyttää aitoa ja avointa dialogia, keskustelua, jossa myös minä kuulen, mitä toinen sanoo. Silloin toinenkin voi mahdollisesti kuulla, mitä minulla on sanottavaa. (Minulle hyvä sanoma on se, että Jeesus saattoi loppuun työnsä syntisen, siis minunkin, armahtamiseksi.)

Olemme buddhalaista vipassana-mietiskelyä harjoittavan ystäväni kanssa järjestäneet uskontojen yhteismeditaatioita Helsingissä. Istumme tunnin yhdessä ja sen jälkeen menemme kahvilaan (useat juovat piristeeöntä kuumaa juomaa!) keskustelemaan siitä, miten kukin hahmottaa harjoituksensa.

Vuorollaan kukin on kertonut muun muassa, mitä tekee meditoidessaan tai rukoillessaan, mihin sillä pyrkii, miten on päätyntä harjoittamaansa traditioon, miten se näkyy arjessa, mitä esteitä on reissullaan kohdannut.

Aarne Ormio

”On hauskaa keskustella siitä, mitä kunkin valossa näkyy.

OLEMME KAHVILAKESKUSTELUISSA pyrkineet puhumaan inhimillisen kokemuksen kielellä ja välttämään opillista julistusta.

Tietysti jokainen hahmottaa maailmaa tavallaan. Tämä tulee keskustelussa ilmi aina tavalla tai toisella. Mutta olemme koettaneet keskittyä mahdollisimman rehellisesti siihen, miten ja mitä kukin kokee, ei siihen, mikä olisi ihanne. Vajavaisuuden voi jakaa.

Luonnollisesti aika ajoin joku innostuu julistamaan omaa ylivertaista pelastavaa sanomaansa. Tätä on pyritty kärsivällisesti ja usein uteliaastikin kuuntelemaan ja ymmärtämään odottaen, että täsmennys loppuisi.

Itse asiassa julistuksesta emme pääse milloinkaan eroon. Se tapahtuu – mielestäni parhaiten – tasa-arvoisessa dialogissa ja keskustelussa, jossa kumppaneilla on mahdollisuus, vapaus ja lepo tarkastella toisen hahmottamisen tapaa ja verrata sitä omaansa. Kukin, tahtomattaan, evankelioi vuorollaan, siemeniä kylvetään, oma vakaumus jäsentyy, jotakin jää itämään, ja ”aamun valo vasta paljastaa kulkijan määränpään”.

Pekka Yrjänä Hiltunen

Uskontodialogin asiantuntija, Kirkkohallitus

Sanoja ja tekoja Mestarin malliin

Tarvitaanko kirkossa lisää evankeliumin sanoja vai evankeliumin tekoja? Kirkkohallituksen kansainvälisen työn koordinaattori Vesa Häkkinen pitää vastakkainasettelua voimien tuhlaamisena. Jos ottaisimme mallia Jeesuksesta, sana ja teko toimisivat aina yhdessä.

PASTORI VESA HÄKKINEN aloitti maaliskuussa Kirkon ulkoasiain osaston uudessa kansainvälisen työn koordinaattorin toimessa.

Toimen perustaminen liittyy visioon, jossa kokonaiskirkko tahtoo entistä pontevammin kehittää lähetystyötä ja osallistua siihen järjestöjen rinnalla. Häkkisen toimenkuva on monipuolinen:

”Osallistun kirkon kansainvälisestä työstä käytävään keskusteluun, vahvistan yhteistyötä hiippakuntien, seurakuntien ja lähetysjärjestöjen välillä sekä kehitän kansainvälistä työntekijävaihtoa yhdessä järjestöjen ja hiippakuntien kanssa.”

Kouvolasta Senegaliin

1990-luvun alussa Vesa Häkkinen oli lähetystyössä Senegalissa Suomen Lähetysseuran lähettämänä. Hän johti luterilaisen kirkon koulutuskeskusta ja toimi paikallisseurakunnan kirkkoherrana.

Ensimmäisen kerran Häkkinen innostui lähetystyöstä 16-vuotiaana lukiolaispoikana Kouvolassa. Raamatunkääntäjä **Inka Pekkanen** oli lähdössä Kaakkois-Aasiaan ja hän kertoi Operaatio Mobilisaation tilaisuudessa tulevasta työstään.

”Olisin heti halunnut lähteä johonkin kauas, tekemään jotakin hyvää ja julistamaan evankeliumia.”

Kouvolan nuorten parissa oli herätyshenkistä evankelioimis- ja lähetysinnostusta, jossa Vesa Häkkinen oli täysillä mukana. 14-vuotiaana hän vieraili Ryttylässä Kansanlähetyksen järjestämällä Nuorten herätyspäivillä ja teki siellä uskonratkai-

sun. Vähän myöhemmin hän kävi vapaaseurakunnassa kasteella.

”Menin fiilispohjalta, kaverit veivät mukanaan.”

Kristus on evankeliumi

Kysymys ihmisen pelastumisesta oli nuorena Vesa Häkkisen ja hänen ystäviensä suuri puheenaihe. Nyt se saa hänet hiukan kiemurtelemaan.

”Syy evankeliumin levittämiseen on minulle nykyisin evankeliumin suuruus, ei se, että olisin huolissani ihmisten pelastumisesta. Pelko on lyhytkestoinen motiivi.”

Häkkinen luettelee ihmisiä, jotka Jeesus koh-tasi yhteisöään yllättäneellä tavalla. Jeesus ylisti ei-juutalaisen sadanpäämiehen uskoa ja lupasi pelastuksen syyrofoinikialaisen naisen tyttärelle.

Evankeliumin moniulotteisuus kiehtoo tätä perusteellista pohdiskelijaa.

”Evankeliumi on Jeesus Kristus, kaikki se mitä hän opetti ja mitä hän teki. Keskeisintä oli tietysti hänen syntymänsä, kuolemansa ja ylösnousemuksena.”

”

Olisin heti halunnut lähteä johonkin kauas, tekemään jotakin hyvää ja julistamaan evankeliumia.

Aarne Ormilo

Vesa Häkkinen mukaan lähetysten resursseja tarvitaan eniten siellä missä on vähiten seurakuntien jäseniä. "Lähetysstrategian mukaan työtä on tehtävä erityisesti siellä, missä ei vielä ole kirkkoa."

Häkkinen moittii pohjoismaista luterilaista sanoihin keskittyvää näkemystä uskosta, se on liian kaipa. Hän muistuttaa, että jo kaste ja ehtoollinen mullistavat sanojen ylivallan. Niissä sanaan liittyy teko. Häkkinen havainnollistaa sanojen ja tekojen suhdetta esimerkiksi synninpäästöstä:

"Voin kertoa ihmiselle, että hän saa syntinsä anteeksi Jeesuksen Kristuksen tähden. Tämä on evankeliumin kertomista. Mutta kun julistan ihmiselle synninpäästön, se on evankeliumin teko. Sana ja teko muodostavat yhdessä sen, mitä on olla kirkko ja mitä on olla kristitty."

Turhia kiistoja

Kirkon Ulkomaanavun seurakuntayhteyksien koordinaattorina työskennellessään Vesa Häkkinen joutui usein puolustamaan näkemystä, jonka mukaan evankeliumi on myös teko. Häntä rassaa

Kuka

Vesa Häkkinen

Kotipaikka

Järvenpää

Työ

Kansainvälisen työn koordinaattori kirkkohallituksessa

Harrastukset

Laulujentekeminen ja filosofia

kirkossa käytävä kiistely vuoroin sanojen ja vuoroin tekojen arvosta.

"Välillä joutuu puolustuskannalle sana ja välillä teko. Se on energian tuhlaamista."

Jos uskossa olisi keskeistä vain älyllisesti ymmärretty sana, esimerkiksi pienet lapset ja kehitysvammaiset jäisivät uskosta osattomiksi.

Häkkinen muistuttaa, että lapset ja kehitysvammaisetkin saavat tulla ehtoolliselle. Se on osoitus siitä, että sanojen älyllinen ymmärtäminen ei ole uskon edellytys.

"Evankeliumin välittäminen ja levittäminen on enemmän kuin vain sanat tai vain teot."

Entä miten evankeliumin voima näkyy Vesa Häkkinen omassa elämässä?

"Toivon, että se näkyy haluna ehyempään ja kokonaisvaltaisempaan elämään. Evankeliumi on voima, joka saa minut tekemään työtä sen hyväksi, että ilosanoma leviää kaikkien maailmaan."

Danielle Miettinen

Tarpeellinen peili hyvän tekijälle

Itsekritiikki varjelee hyvän tekijöitä muuttumasta uuden kolonialisen systeemin rakentajiksi, kirjoittaa Frank Johansson.

AMNESTY INTERNATIONALIN Suomen osaston toiminnanjohtaja **Frank Johansson** on toimittanut antologian *Hyvän tekeminen ja valta: Humanitarismin kriittistä tarkastelua* (Gaudeamus 2013). Se on poikkeuksellisen kiinnostava kirja.

Teokseen on koottu suomalaista lukijaa varten valikoima akateemisia artikkeleita, jotka avaavat ennakkoluulottomia näkökulmia humanitaariseen apuun, kehitysapuun ja ihmisoikeuskeskusteluun.

Esipuheessa sanotaan, että artikkelit pohtivat kriittisesti globaalit mittasuhteet saanutta, miljardiluokan bisnekseksi muodostunutta ”katastrofi-aputeollisuutta” ja ”humanitaarista internationaalia”.

Läpivalaisun kohteena on kaikille tuttu kertomus, jonka perusasetelmana on Johanssonin sanoin ”kaukainen maailmankolkka, katastrofin passiivinen uhri ja sankarillinen länsimainen asiantuntija”. Harvemmin pohditaan, miten tämä median toisintama stereotypia siivooa taka-alalle paikalliset erityisolosuhteet, mutta myös hyvän tekemisen eettiset ongelmat.

Tarpeellista itsekritiikkiä

Jos teoksen toimittaja ei olisi ansainnut kannuksiaan ihmisoikeustyössä, kirjan voisi merkitä ennen lukemista leimalla ”epäilyttävä”. Kyseessä ei kuitenkaan ole globaalista oikeudenmukaisuudesta välinpitämättömien tahojen kirjoituskokoelma, vaan malliesimerkki kriittisestä ja hyvin tarpeellisesta itsetutkiskelusta.

Artikkelit ovat paikoin raskasta luettavaa, varsinkin jos kehitysapuun ja humanitarismiin liittyvä kansainvälinen järjestökenttä ei ole tuttu. Toisaalta kirja sisältää postkolonialistista tutkimusta tuntevalle tuttuja näkökulman kääntämisistä: pin-tatasolta katsoen hyvät teot saattavat toisintaa ja vahvistaa epäoikeudenmukaisia rakenteita.

Kirjan keskeinen viesti on yksinkertaista sen, että koko humanitaarinen auttamisjärjestelmä,

Frank Johansson

Mikko Kuivalainen / Gaudeamus

kuten myös siihen kytkeytyvä ihmisoikeusajatelu, ovat yhden historiallisen kehityksen tulosta.

Jos itsekriittinen ote puuttuu, sinänsä hyviä asioita ajavasta järjestelmästä uhkaa muodostua uusi kolonialinen systemi. **Costas Douzinas** kiteyttää tämän kärjekkäästi: ”Jos lähetyssaarnaaja ja siirtomaavirkamies olivat kolonialisia prototyyppisiä, kolonialismin jälkeisenä aikana heidän vastineensa ovat ihmisoikeusaktivisti ja järjestö-asiantuntija”.

Teologia puuttuu

Ihmisoikeuksia ja humanitaarista apua koskeva keskustelu on ollut vilkasta, minkä osoittaa useamman sivun kirjallisuusluettelo. Siitä huolimatta kirjaa lukiessani huomasin pohtivani, miten teologia voisi tuoda tärkeitä lisänäkökulmia keskusteluun.

Esimerkiksi aasialaiset teologit ovat kirjoittaneet kiinnostavaa ihmisoikeuskritiikkiä. Intian tilanteesta käsin on pyritty osoittamaan, että ihmisoikeuksien käsite rakentuu eurooppalaisen valistuksen perinnölle eikä sen tuominen ulkopuolelta tee aina oikeutta maailman monimuotoisuudelle.

Myös Intiasta löytyy traditioita, jotka korostavat ihmisten radikaalia tasa-arvoa Jumalan edessä.

Ihmisoikeuksien käsite rakentuu eurooppalaisen valistuksen perinnölle

Palvontaa ja antaumusta korostava hindulainen bhakti-traditio on arvostellut kastisysteemiä, vaikka onkin usein jäänyt – paradoksaalista kyllä – sen vangiksi.

Ongelmallista on, jos tällaisia kotoperäisiä vapautuksen traditioita ei tunnisteta, vaan niiden sijasta tarjotaan ulkopuolelta ihmisoikeusajattelua kaikkine kytköksineen globaaliin kapitalismiin.

Kansainvälinen missiologinen keskustelu on osoittanut samanlaista kykyä itsekritiikkiin kuin Johanssonin esittelemät humanitarismin tutkijat. Kaukana ovat valtavirran missiologiasta katsoen ajat, jolloin lähetystyö kytkeytyi imperialistiseen politiikkaan. Valitettavasti lähetystyötä koskevat mielikuvat ovat yhä sangen stereotyyppisiä.

Missio on yhteistyötä

Ajanmukainen missiologia korostaa kuitenkin kirkon mission vastavuoroisuutta. Missiossa on enemmänkin kyse kristittyjen globaalista yhteistyöstä kuin yksisuuntaisesta julistuksesta tai avusta.

Missiologisessa keskustelussa on myös korostettu, että ollakseen aidosti kristillistä mission tu-

lisi olla palvelun ja dialogin, jopa murtuneisuuden säilyttämää. Kristinuskon ytimeistä avautuu vaihtoehtoinen visio todellisuudesta, joka haastaa kolonialismin ja voitontahtoisien ristiretkimielenlaadun.

Toisaalta ei ole syytä liikaan itsetyytyväisyyteen. Kirkon lähetystyö on aina vaarassa solahtaa hyvän tekemisen ansoihin ja teologisiin yksipuoluisuuksiin, jopa imperialistisiin ajattelumalleihin.

Suomen evankelisluterilaisen kirkon lähetystyö tapahtuu usein osana globaalaa humanitaarista auttamiskoneistoa. Siksi jokaisen lähetystyön ammattilaisen on hyödyllistä pohtia hyvän tekemisen eettisiä ongelmia. Teos *Hyvän tekeminen ja valta* tarjoaa helpon tavan saada yleiskatsaus aihetta koskevaan keskusteluun.

Jyri Komulainen

Kirjoittaja on piispainkokouksen pääsihteeri.

Jyri Komulainen

Kirkon Ulkomaanavun toimiston kyltti Nimban maakunnassa Liberiassa kertoo, että suomalainen järjestö toimii inhimillisen arvokkuuden puolesta.

Juutalaisvastaisuus nousee jälleen

Israelin ja Palestiinan konflikti ja Euroopan talouskriisi ovat nostaneet antisemitismin Euroopassa uuteen nousuun. Kirkko ja juutalaisuus -työryhmän sihteeri Tomi Karttunen esittelee aiheesta kolme tuoretta kirjaa.

Sitkeät juuret

Historioitsija **David Nirenbergin** *Anti-Judaism: The Western Tradition* perustuu 10 vuoden työhön ja kattaa ajanjakson Vanhan testamentin ajan Egyptistä moderniin Auschwitzin jälkeiseen aikaan.

Nirenberg tarkastelee juutalaisiin liittyvien ajatusten ja sanontojen joskus yllättävääkin vaikutusta historian kulkuun. Tällaisia ovat esimerkiksi ajatus farisealaisuudesta, jolla tarkoitetaan kuilua sanojen ja tekojen välillä, sekä lause ”kirjain kuoletaa, henki tekee eläväksi”.

Nirenberg painottaa, että menneisyyden ja tämän päivän välillä on suhde. Se, miten ajatteleme tästä päivästä vaikuttaa menneisyyden tulkintaan, ja päinvastoin.

Nirenberg osoittaa uskottavasti, että kielteiset käsitykset juutalaisista alkoivat levitä Mooseksen johtaman Exoduksen jälkeen laajalle jo antiikin aikana. Juutalaisia pidettiin ihmisvihaajina, jumalien vastaisina, laittomuutta harjoittavina (!) ja vihamielisinä.

Kirjassa käsitellään Raamatun tekstejä, varhaiskristillisyyttä, keskiajan perinnettä, refor-

maation aikaa, Shakespearen Englantia, Ranskan vallankumousta ja valistusfilosofoja sekä toisen maailmansodan jälkeisiä pohdintoja.

Joka kohdassa ei luonnollisesti päästä kovin syvälle. Esimerkiksi **Lutherin** juutalaisvastaisuutta käsitellessään Nirenberg kuvaa melko mustavalkoisesti uskonpuhdistajan irtiottoa katolisesta perinteestä. Hän ei ota huomioon esimerkiksi ekumeenisen Luther-tutkimuksen tuloksia. Joka tapauksessa Nirenberg ohjaa tarkastelemaan kriittisesti historiasta kumpuavia ajattelutottumuksiamme.

Propagandasotaa

Palkittu antisemitismi-tutkija ja journalisti **Manfred Gerstenfeld** käyttää teoksessaan *Demonizing Israel and the Jews* lähteinään suurta määrää haastatteluja.

Hän tarkastelee Israelin demonisointia kansainvälisissä organisaatioissa ja yhteisöissä. Näitä ovat esimerkiksi YK, Euroopan komissio, Kirkkojen Maailmanneuvosto, media ja muslimien antisemitismi. Gerstenfeld tutkii juutalaisten demonisointia myös eri maissa. Hänen kritiikistään saavat osansa myös Suomi ja Skandinavia.

Gerstenfeldin mukaan klassisen antisemitismin lisäksi on olemassa etnistä antisemitismia. Siinä juutalaisia piderään alempina ihmisinä. Viime vuosikymmeninä antisemitismi on muuttunut myös anti-Israel-ajatteluksi.

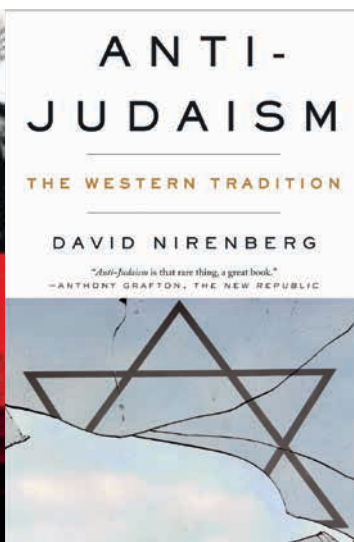
Gerstenfeld ei tarkoita, ettei Israelin politiikka saisi arvostella. Sen sijaan hän huomauttaa, että Israelin politiikkaa saatetaan arvostella eri perusteilla kuin muiden valtioiden politiikkaa. Käytössä on kaksoisstandardi.

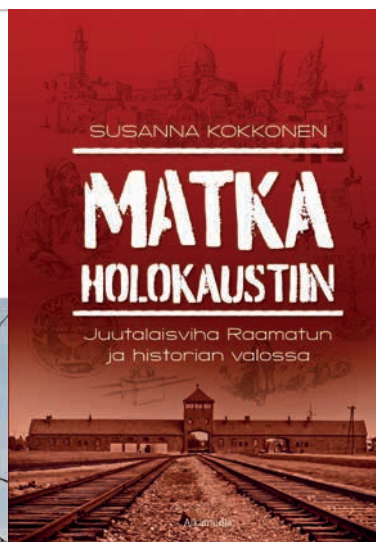
Humanitaarinen rasismi arvioi väärinkäytöksiä eri tavoin riippuen siitä, kuka niitä tekee.

Manfred Gerstenfeld:
Demonizing Israel and the Jews.
RVP Press 2013. 216 sivua.

David Nirenberg:
Anti-Judaism: The Western Tradition.
WW Norton & Company 2013.
610 sivua.

Susanna Kokkonen:
Matka holokaustiin.
Aikamedia 2014. 366 sivua.

Humanitaarinen rasismi puolestaan arvioi väärinkäytöksiä ja rikoksia eri tavoin riippuen siitä, kuka niitä tekee. Osa demonisointia ovat Gerstenfeldin mukaan myös julkiset kampanjat ja boikotit Israelia vastaan. Demonisoinnin seurauksena diasporajuutalaisten on täytynyt turvautua massiivisiin turvatoimiin ja he ovat joutuneet piilottelemaan identiteettiään.

Lääkkeeksi Garstenfeld tarjoaa analyysia siitä, miten demonisointi toimii. Asiaa on tutkittava systemaattisesti mottona sanonta ”hyökkäys on paras puolustus”.

Kirjan haastattelut eivät varmasti kerro koko totuutta. Ne kertovat kuitenkin riittävästi siitä, että meidän on syytä tiedostaa ongelman aitous ja laajuus. On aika etsiä avoimin mielin tasapuolista ja dialogista näkökulmaa ihmisoikeuskeskusteluun – tähyttää propagandasodan sumupilven läpi.

Teologinen näkökulma

Holokaustitutkija **Susanna Kokkonen** *Matka Holokaustiin. Juutalaisviha Raamatun ja historian valossa* tarjoaa selkeästi kirjoitetun suomenkielisen johdatuksen juutalaisvihan historiaan. Teoksessa on myös teologinen näkökulma.

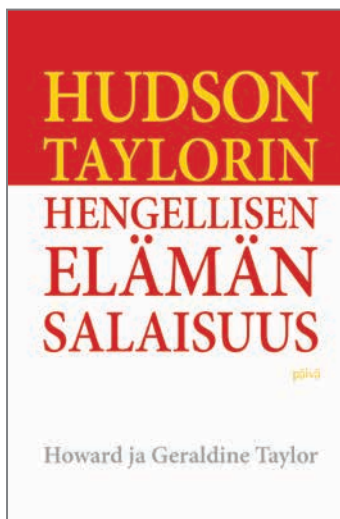
Kokkonen tavoitteena on ”osoittaa selkeästi se yhteys, joka vallitsee tieteellisenä pitämämme historiantutkimuksen ja Raamatun ikuisen ilmoituksen välillä”.

Kokkonen tapa käyttää Raamattua edellyttää kuitenkin jatkotyöskentelyä, jotta löytyy tasapaino yleisesti hyväksytyn raamatunlukutavan sekä historiallisen, teologisen ja poliittisen näkökulman välillä.

Laajan ajanjakson käsittely on johtanut joisain kohdin epätarkkuuksiin. Esimerkiksi hänen käsityksensä Saksan Tunnustuskirkossa vaikuttaneesta **Dietrich Bonhoefferista** perustuu yleisiin elämäkertoihin. Kokkonen on omaksunut amerikkalaisessa tutkimuksessa yleisen ajatuksen, että Bonhoeffer keskittyi vain kristityksi kääntyneisiin juutalaisiin, ei juutalaisten puolustamiseen yleensä.

Bonhoefferin kirjoitus ”Kirkko juutalaiskysymyksen edessä” käsitteli teologista ongelmaa, jossa rotu asetettiin kirkon viran ja jäsenyyden perustaksi kasteen sijaan. Bonhoeffer kuitenkin korosti, että valtion toiminnan uhreja tulee auttaa uskonnosta riippumatta.

Tomi Karttunen
TT, johtava asiantuntija,
teologia ja ekumenia, Kirkkohallitus

Kiinalaisten apostoli

Howard ja Geraldine Taylor:
Hudson Taylorin hengellisen elämän salaisuus. Suomentanut Annamari Kortelainen.
 Päivä Osakeyhtiö 2014. 191 sivua.

Hudson Taylor (1832–1905) oli Kiinan protestanttisen lähetystyön tunnetuin hahmo, englantilainen lääkäri ja lähetystyöntekijä. Elämäkerrallisen teoksen kirjoittajat ovat Taylorin poika ja miniä, joten näkökulma avautuu perheen sisältä.

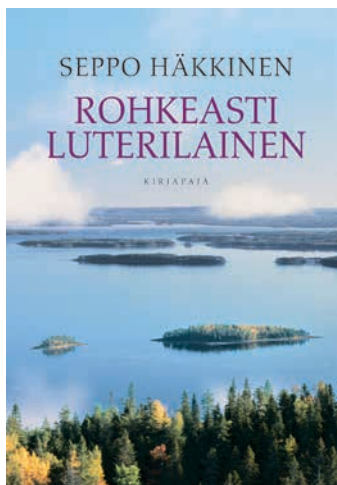
Teoksen parasta antia on Taylorin kirjeenvaihto äitinsä ja ystäviensä välillä. Yksi merkittävä kirjeystävä oli suuri rukoilija **George Müller**. Kirjeistä välittyy nykyihmisestä käsittämättömältä tuntuva vaatimattomuus ja itsensä kieltäminen, sekä rajaton luottamus Jumalan johdattukseen ja rukouksen voimaan.

Taylor halusi antaa elämänsä jokaisen osa-alueen Jumalan käsiin. Mikään asia ei saanut tulla hänen ja Jumalan väliin: ei raha, työ, vastoinikäymiset, paineet, avioliitto eikä menestyminen.

Hän koki olevansa riippuvainen myös toisten kristittyjen rukouksista. Kun Jumala kutsui häntä työtoverikseen Kiinan sisämaahan, vahva kutsumus vaivasi häntä jatkuvasti. Lopulta mikään ei voinut estää häntä lähtemästä Englannin turvallisista oloista kohti tuntematonta ja arvaamatonta Kiinaa.

Taylorin hengellisen elämän lopullinen murros tapahtui vasta Kiinassa, kun hän siellä ollessaan sai kirjeen ystävältään **John McCarthylta**. Viisaan ystävänsä antamista neuvoista hän ymmärsi, että vain olemalla Kristuksessa lähetystyö voi tuottaa hedelmää. Kristus vapautti hänet pelosta, antoi elämänilon ja voiman palvella.

Kari Eskelinen

Linjakas paimenkirje

Seppo Häkkinen:
Rohkeasti luterilainen. Kirjapaja 2013. 175 sivua.

Mitä piispojen ja tuomiokapitulien olisi tehtävä toisin, kun kirkko ei enää kiinnosta kansaa? Esimerkiksi Mikkelin hiippa-

kunnassa seurakuntien määrä väheni noin 20 vuodessa yli kolmanneksella ja jäsenmäärä yli 100 000 hengellä.

Vuonna 2012 Mikkelin hiippakunnassa väestöstä oli seurakuntien jäseniä kuitenkin 81 prosenttia, kun koko maassa osuus oli 76 prosenttia.

Paimenkirjeessään *Rohkeasti luterilainen* Mikkelin piispa **Seppo Häkkinen** pohtii kirkon nykyisiä haasteita ja antaa niihin kestäviä vastauksia kirkon omista lähtökohdista. Kirjan pääluvut ovat Usko, Toivo, Rakkaus sekä Mikkelin piispa ja hiippakunta.

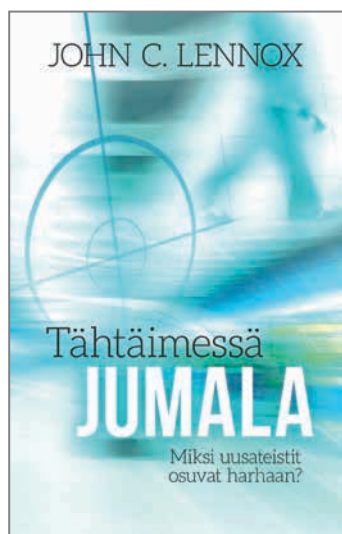
Häkkinen ammentaa näkemyksensä pitkästä seurakuntakokemuksestaan ja toiminnastaan kirkon kaikilla hallinnon tasoilla. Läpi kirjan piispa painottaa kirkon elämälle välttämätöntä Raamatun sanassa pysymistä, sakramenttien toimittamisen merkitystä, messun kokoavaa ja vahvistavaa tehtävää sekä *Tunnustuskirjojen* valaisemaa suuntaa.

Kristuksen antaman lähetystehtävän toteuttaminen on saanut oman alalukunsa. Kirkko ei nykyaikanaakaan voi tinkiä kasteesta eikä opetuksesta, kun se pysyy uskollisena lähettäjälleen.

Yleisen mielipiteen paineessa ja relativismin lisääntyessä kirkon on pidettävä kiinni perustehtävästään, evankeliumin levittämisestä. Jeesuksen lupaus olla seuraajiansa kanssa kaikissa olosuhteissa on edelleen voimassa.

Piispojen paimenkirjeissä kuuluu kirkon ääni. Miten niiden julkisuutta voitaisiin lisätä? Sanottavaa kyllä on!

Timo Vasko

Haastetta uusateisteille

John C. Lennox: *Tähtäimessä Jumala. Miksi uusateistit osuvat harhaan?* Kustannus Oy Uusi Tie 2014. 288 sivua.

Oxfordin yliopiston matematiikan professori **John C. Lennox** on kristitty, joka on ottanut **Richard Dawkinsin** ja **Stephen Hawkingin** kaltaisten uusateistien haasteen tosissaan. Hän pyrkii korostamaan ajattelussaan loogisuutta, täsmällistä käsitteistöä ja kriittistä avoimuutta.

Tätä samaa hän edellyttää uusateisteilta, joista monet käyttävät hyökkäävää, jopa solvaavaa kieltä heidän kanssaan eri mieltä olevista uskonnollisista ihmisistä. Lennoxin mukaan uusateistit eivät tyydy vain hylkäämään Jumalan ja kiistämään hänen olemassaolonsa, vaan he hyökkäävät itse uskon olemassaoloa vastaan.

Näistä lähtökohdista käsin Lennox osoittaa kirjassaan *Tähtäimessä Jumala*, että uusateistien hyökkäys on epä-älyllinen

ja tunteellinen. Lennox korostaa ihmisen olemusta moraalisenä olentona, jolle on vastenmielistä asettua sellaisen Jumalan eteen, joka asettaa hänet moraaliseen vastuuseen. Näin uusateistien viesti rauhoittaa tämän ajan ihmistä: hänen ei tarvitse välittää Jumalasta, koska Jumalaa ei ole. ”Uusateistien pääasiallisena maalitauluna on Raamatun yliluonnollinen Jumala, joka on maailmankaikkeuden Tekijä ja Ylläpitäjä.”

Kirja käsittelee muun muassa uskon ja tieteen sekä moraalin ja Jumalan välistä suhdetta, sovituspoppia, ihmeitä, Uutta testamenttia sekä Jeesuksen kuolemaa ja ylösnousemusta. Teos on suositeltavaa luettavaa jokaiselle, joka on kiinnostunut kristinuskon älyllisestä puolustamisesta.

Risto Jukko

Juha Sankamo

Jeesus ja pakanat

Juho Sankamo: *Jesus and the Gentiles.* Väitöskirja. Abo Akademis förlag 2012. 304 sivua.

Teologian tohtori **Juho Sankamo** Jeesus-tutkimuksen lähtökohtana on sen ihmetteleminen, miksi kristillinen seurakunta

teki pian pääsiäisen jälkeen innokkaasti pakanalähetystyötä, vaikka Jeesus ei toimintansa aikana näytä siihen kehottaneen. Hän oli ennemminkin pidättyväinen ei-juutalaisten suhteeseen.

Miten Jeesus suhtautui pakanoihin ja mitä hän ajatteli pakanoiden osallisuudesta Jumalan valtakuntaan? Tätä Sankamo selvittää ja päätyy näkemykseen, että Jeesus toimi vain juutalaisten parissa. Kertomukset, joissa Jeesus auttaa ei-juutalaisia, olivat poikkeustapauksia, mutta ne ennakoivat tulevaa.

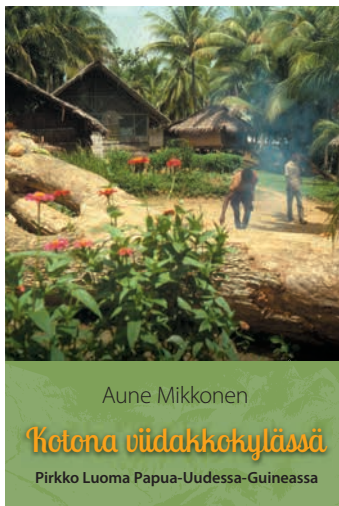
Tutkimuksen mukaan Jeesus jakoi oman aikansa juutalaisten käsityksen, jonka mukaan ajan lopulla myös pakanoilta avataan pääsy Jumalan valtakuntaan. Tämä tapahtuu kun juutalainen kansa pääsee entiseen asemaansa.

Tällaista ajattelua voi nähdä esimerkiksi vertauksessa kuninkaan pojan häistä, joihin tuodaan juhlaväkeä kaupungin ulkopuolelta. Jeesus myös sanoo, että ihmiset tulevat eri ilmansuunnista aterioimaan Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin kanssa. Vertauksessa sinapinsiemenestä kasvavasta puusta linnut tulevat puun oksien suojaan. Linnut voivat olla pakanoiden vertauskuva.

Ihmisenä maan päällä toimiessaan Jeesus ajatteli, että täyttymyksen aika oli jo aivan käsillä. Pääsiäisen jälkeen Jeesuksen seuraajat ymmärsivät sen lopulta koittaneen. Siksi evankeliumia oli nyt julistettava myös pakanoilta.

Ville Auvinen

Äiti ja neuvonantaja

Aune Mikkonen: *Kotona viidakkokylässä. Pirkko Luoma Papua-Uudessa-Guineassa.* Aune Mikkonen ja Suomen Lähetysseura 2014. 176 sivua

Kainuulainen filosofian maisteri **Pirkko Luoma** (s.1949) on työskennellyt lähes kolmekymmentä vuotta raamatunkääntäjänä Papua-Uudessa-Guineassa urimin heimon parissa. Pirkko Luomasta tuli Laningwapin kylän ihmisille sisar, äiti ja neuvonantaja.

Suomalaisnaisen sopeutumisiskyä täytyy ihailla, sillä harva pystyy asumaan alkeellisissa oloissa oudon kulttuurin keskellä. Kutsumus Jumalan työhön on ollut voimavarana.

Toisaalta Luomalla ei ollut mitään hätää, sillä sikäläisen tavan mukaan hänelle määrättiin kylästä perhe ja kylä-isä, joka oli hänestä vastuussa. Tämän lisäksi Luoma asui joitakin aikoja yhdessä työtovereidensa kanssa.

Lukijalle tulevat tutuiksi kylän tavat ja uskomukset. Välillä on hengellistä herätystä, mikä

saa ihmiset tunnustamaan pahat tekonsa ja kokemaan riehakasta iloa. Samaan aikaan arjessa vaikuttaa perinteinen animismi. Sairas- ja kuolemantapauksiin on aina jokin syy tai syyllinen. Henkien pelko ja lepyttely ovat jatkuvaa.

Lähikylien kesken on riitotja. Välillä syynä on vesiprojektin aiheuttama kateus, toisinaan taas riidellään sioista tai naisista. Riitotjen ja kostonpelon takia lähetystyöntekijätkin tarvitsevat kyläläisten suojelua.

Pirkon sairastuminen, uupuminen ja Suomeen paluu on kerrottu hämmästyttävän avoimesti. Ilman kolhuja ei lähetystyöstä selviä. Nykyaikaisten viestintävälineiden ansiosta raamatunkäännöstyö jatkuu nyt Kajaanista käsin.

Vuokko Vänskä

Kylväjä kuivalla maalla

Kalastaja kuivalla maalla. 52 tosikertomusta. Lähetysyhdistys Kylväjän 40-vuotisjuhlajulkaisu. Toimittaneet Kirsi Myllyniemi ja Leena Huhtala. Perussanoma Oy 2014. 239 sivua.

Kalastaja kuivalla maalla on mielenkiintoinen kokoelma lähinnä hartausteksteiksi luonnehdittavia lyhyitä kirjoituksia. Tekstit pohjautuvat Luukkaan evankeliumin katkelmiin, mutta selitysteoksesta ei kuitenkaan ole kysymys.

Kirjan 45 kirjoittajaa ovat Kylväjän työntekijöitä ja vastuunkantajia kotimaassa ja lähetysskentillä, entisiä ja nykyisiä. Kirjoittajien joukossa on myös Kirkon lähetystyön keskuksen johtajan **Risto Jukon Kirje lähetystyöntekijöille** sekä Kirkon lähetystyön toimikunnan puheenjohtajan, piispa **Simo Peuran Puhe läheteiksi siunattaville**.

Kirjoittajat tuovat Luukkaan evankeliumin katkelmat mukaan erilaisiin kohtaamisiin, useimmiten lähetystyön arjessa toisen kulttuurin piirissä. Niinpä tekstit ovat värikkäitä ikkunoita Kylväjän monipuoliseen työhön ja tuovat samalla Jumalan sanaa tähän päivään.

Minua puhutteli eniten Keski-Aasiassa työskennelleen **Liisa Kingman** teksti, jossa *Lähettilä tutkailee sisintään* (Luuk. 10:17–20): ”Herra Jeesus, sinä olet nähnyt kaikki sisäiset ja ulkonaiset hyökkäykset ja Vihollisen vaanimisen lähetettyjen kintereillä. Kiitos, että olet monet hyökkäykset tehnyt tyhjäksi ja monissa auttanut, niin että tilanteista on selvitty. Sinä näet ne palaavat, jotka ovat aivan uupuneita ja jotka eivät jaksakaan nähdä mitään hyvää kokemassaan.”

Ville Auvinen

Kurssi sinua varten, joka kyselet: Miksi lähetystyötä? Onko minulla paikkaa Jumalan suunnitelmassa? Millaista työtä on tarjolla? Millaista on tehdä työtä vieraassa maassa ja kohdata muita kulttuureja?

HOPE-KURSSIT

- Hope I 12.–14.9.2014 • Hope II 28.–30.11.2014
- Hope III 6.–8.2.2015 • Hope IV 20.–22.3.2015

Hinta: 50 €/vkl (omin liinavaattein) 3-4 hh, sisältäen ruuan ja opiskelumateriaalin. Tervetuloa mukaan!

www.kansanlahetysopisto.fi

Kuva: SGC/Andreas Magnusson

Lähetysmusikaali **Menox maailmalle**

Seurakunnille materiaali veloituksetta. Tarkemmin **www.kylvaja.fi**

 Sain upean tehtävän Lähetysyhdistys Kylvä-jältä pari vuotta sitten. Tuo tehtävä lähetti minut Bangladeshiin ja Mongoliaan tutustumaan Kylvajan kehitysyhteistyöhön Aasiassa. Kuljin, kuvasin, kohtasin, hämmästelin ja liikutuinkin.

- muusikko Jukka Salminen

 KYLVÄJÄ Eurooppa-luterilainen Lähetysyhdistys **40 vuotta**

Kauneimmat Joululaulut tekee hyvää

Varmista, että kaikki löytävät seurakuntanne Kauneimmat Joululaulut -tilaisuuksiin!

Ilmoita tilaisuutenne karttapalveluumme osoitteessa:
www.kauneimmatjoululaulut.fi

Tunnelmallisia lauluhetkiä!

 SUOMEN LÄHETYSSEURA

KIRKON KANSAINVÄLISEN TYÖN ERITYISKOULUTUS KOTIMAAN HENKILÖSTÖLLE (25 OP)

Vuonna 2015 järjestetään seuraavat 5 op:n moduulit, joita keräämällä voi joko suorittaa erityiskoulutuksen kokonaisuuden 25 op. tai käydä jonkin yksittäisen moduulin

MONIKULTTUURISUUS JUMALANPALVELUSELÄMÄSSÄ (5 op.)

Lähijaksot: 25.-27.2.2015 ja 31.8.-2.9.2015
Paikka: Kirkon koulutuskeskus, Järvenpää

ANGLIKAANIS-LUTERILAINEN SEURAKUNTAYHTYEYS (5 op.)

Lähijaksot: 18.-20.3.2015 ja 27.-29.5.2015
Paikka: Turun kristillinen opisto

SEURAKUNTA MAAHANMUUTTAJAN KOTINA (5 op.)

Lähijaksot: 13.-15.4.2015 ja 16.-18.9.2015
Paikka: Kirkon koulutuskeskus, Järvenpää

MUUTTUVA USKONNOLLISUUS JA USKONTOJEN KOHTAAMINEN (5 op.)

Lähijaksot: 7.-9.9.2015, ja 9.-11.11.2015
Paikka: Lapuan kristillinen opisto

MAAILMANLAAJA KIRKKO (5 op)

Lähijaksot: 17.-19.11.2015
Paikka: Oulu
HUOM! Toinen jakso helmikuussa 2016

Ilmoittautuminen ja hintatiedot sähköisessä koulutuskalenterissa **sakasti.evl.fi**

JAKSO I 4.-6.9.2015 ja
JAKSO II 9.-11.10.2015
Kurssikeskus Päiväkumpu, Orivesi

KIRKON LÄHETYSTYÖN KESKUS[†]
TAMPEREEN HIIPPAKUNTA[†]
MIKKELIN HIIPPAKUNTA[†]

Haluaisitko lisävalmiuksia kansainväliseen seurakuntatyöhön?

Kansainvälisen seurakuntatyön koulutus vapaaehtoisille ja palkkiotoimisille 2015

Osallistuja saa valmiuksia toimia kansainvälisessä seurakuntatyössä lähetystyön, kansainvälisen diakonian, monikulttuurisuustyön (sis. myös ekumeniaa ja uskontodialogia) sekä ystävyysseurakuntatyön alueilla.

Koulutuksen kohderyhmänä ovat vapaaehtoiset ja palkkiotoimiset lähetysseurakuntatyön, monikulttuurisuus- ja maahanmuuttajatyötä sekä kansainvälistä diakoniaa tekevät. Koulutus soveltuu myös lähetysseurakuntatyön ja muiden työntekijöiden kansainvälisen seurakuntatyön päivittämiseksi.

Osallistumismaksu: Täysihoitopaketti: yksi viikonloppu, pe-su, 126€/2hh, 160/1hh; Liina-vaatesetti 10€; Osallistumismaksu sisältää majoituksen, ruoka- ja kahvitarjoilun.

Ilmoittautuminen: 14.8.2015 mennessä www.suomenlahetysseura.fi/paivakumpu
Tiedustelut ja lisätietoja: Kirsti Sirviö, 050 584 6859 ja Sakari Löytty, 040 182 3580

SUOMEN EV.LUT. KIRKKO[†]

Muistakaa Lootin vaimoa!

KERTOMUS LOOTISTA (1. Moos. 19) on vain sivujuonne Abrahamin tarinassa. Lootin vaimosta emme tiedä juuri mitään. Löysikö Loot hänet Sodomasta vai toiko mukanaan oman heimonsa parista?

Emme tiedä edes hänen nimeään. Koska Jeesus kehottaa muistamaan Lootin vaimoa, esitän hänestä kaksi tulkintaa, jotka laittavat pohtimaan muukalaisuutta, sopeutumista ja pakoon lähtemistä.

Vaimo oli Lootin omaa heimoa. Vaimo hyväksyy, vaikkakin vastahakoisesti, Lootin mukavuudenhalun ja ratkaisun asettua kaupunkiin. Heidän selviytymisstrategiansa ovat kuitenkin erilaiset.

Loot nauttii kaupunkilaisuuden helppoudesta, mutta pysyy sisältä koskemattomana. Vaimo pitää ulkoisesti kiinni ylpeydestään ja nomaditaustastaan. Kun huomaa, että hän kuitenkin luisuu osaksi verkostoa, joka ei jaa hänen ihanteitaan. Suojautuessaan ulkoisilta muutoksen merkeiltä, hän luovuttaa sisäisen maailmansa Sodomalle.

Kun pako koittaa, sen pitäisi olla vapaus, mahdollisuus näyttää: ”Katsokaa, me todella olemme erilaisia!” Mutta itse luotu identiteetti ei kestä. Ei olekaan mitään, mihin palata. Hän katsoo taakseen ja muuttuu suolapatsaaksi.

Vaimo oli sodomalainen. Varakas nomadisheikki oli kiinnostava, eksoottinenkin tuttavuus, hyvä naimakauppa vaimon kannalta. Sodoman jäätyä suurkuninkaiden sotaretken alle, Lootin avuksi tuli legendaarinen autiomaan päällikkö Abraham.

Lootin vauraus ja vaikutusvalta vain lisääntyivät. Se aiheutti myös kateutta. Lootia salaisesti ivailtiin, kun tällä ei ollut poikaa. Sopeutuvainen ja myöntyväinen Loot huomasi joutuneensa eristetyksi. Vaimo piti kaiken sisällään. Loot yritti pitää yllä ylvästä nomadikulttuuria, mutta se tuntui olevan enää pelkkää pintaa.

Martti Lindqvist on kirjoittanut, että katkeruuden taustalla on usein surematon suru. Oliko Lootilla ja hänen vaimollaan tällainen yhteinen,

Jani Laukkanen

”Patoutunut itku jähmettää hänet.

surematon suru? Siksikö Loot itse valmisti leivät vierailleen? Lootin ja hänen vaimonsa identiteetti oli rakennettu sosiaalisen hyväksynnän hyllyvälle pohjalle. Kun he joutuvat pakenemaan, Lootin vaimon suru purkautuu. Hän kääntyy menneisyyteensä, jonka patoutunut itku jähmettää hänet.

JESUS KEHOTTAA: ”Muistakaa Lootin vaimoa! Joka yrittää turvata elämänsä, kadottaa sen, mutta joka sen kadottaa, on pelastava sen omakseen. Minä sanon teille: Sinä yönä on kaksi samalla vuoteella: toinen otetaan, toinen jätetään. kaksi miestä on pellolla: toinen otetaan, toinen jätetään.”

Jeesus käyttää tuttua kertomusta varoittaakseen vääristä riippuvuuksista. Kaikki on jätettävä. Ihmisen Pojan päivä tulee normaalin elämän keskelle. Keskelle sitä, mitä olen, mitä haluaisin olla ja mikä minusta on kaikessa hiljaisuudessa tullut. Se päivä paljastaa, mitä tekoa me olemme. Sen tuloa ei voi tietää etukäteen. Kadottamiseen sisältyy kuitenkin ilosanoma: ”Joka minun tähteni kadottaa elämänsä, on sen löytävä.”

Arto Antturi

Vanhan kirkon kappalainen, Helsinki

Järvenpään hedelmiä poimitaan pitkään

Ensimmäinen kansainvälinen lähetyskumppanuusneuvottelu Järvenpäässä oli merkittävä alku jollekin uudelle. Neuvottelun vaikutukset ulottuvat kauemmas kuin pystymme vielä hahmottamaan.

HUHTIKUUSSA JÄRVENPÄÄSSÄ järjestetyn lähetyskumppanuusneuvottelun epäviralliseksi iskulauseeksi muotoutui Luterilaisen maailmanliiton pääsihteerin **Martin Jungen** toteamus: ”Yksikään kirkko ei ole niin köyhä, ettei sillä olisi annettavaa muille, eikä yksikään kirkko ole niin rikas, ettei se voisi ottaa vastaan muilta.” Tätä lausetta toistettiin monissa puheenvuoroissa.

Ulkomaisten kirkkojen edustajien mukaan oli ilahduttavaa ja toivottua, että Suomen ev.-lut. kirkko on suoraan yhteydessä kumppanuuskirkkoihinsa. Vanha ”suppilomalli”, jossa yhteydet kirkon ja ulkomaisten kumppanikirkkojen välillä hoidetaan ainoastaan järjestöjen kautta, on riittämätön.

Piispa Munib onnitteli

Neuvottelut selvensivät kumppanuuskirkoille Suomen ev.-lut. kirkon lähetysrakenteita ja monen toimijan mallia. Jordanian ja Pyhän maan evankelis-luterilaisen kirkon piispa **Munib Younan** kirjoitti neuvottelun jälkeen Kirkon lähetystyön keskuksen ja onnitteli meitä. Hän piti lähetyskumppanuusneuvottelua siunauksena.

Piispa kirjoitti: ”On erittäin tärkeää, että viemme eteenpäin ajatusta kokonaisvaltaisesta lähetyksestä sekä rikkaiden että kehittyvien kirkkojen työnä – yhteisenä toimintana, johon osallistuvat kaikki Jumalan rakkaudesta ja Jeesuksen Kristuk-

sen evankeliumista osalliset Afrikassa, Aasiassa, Etelä-Amerikassa ja Lähi-idässä.”

Bangladeshin evankelis-luterilainen kirkko kiitti meitä siitä, että yhteen tuleminen lähensi kansoja toisiinsa. Japanin evankelis-luterilaisen kirkon mukaan suomalaisten lähetysjärjestöjen moninaisuus kertoo siitä, että kirkko suhtautuu lähetystehtäväänsä vakavasti. Monet osanottajat toivoivat, että Järvenpään kumppanuusneuvottelu saisi jatkoa lähivuosina.

Useat etelän kirkkojen edustajat löysivät toisensa. Heille syntyi näkemys, että etelän kirkot tarvitsevat perinteisten pohjoisten kumppanien lisäksi myös toisiaan. Kolumbian ja Venezuelan kirkkojen edustajat toivat esiin sen, että Suomen ev.-lut. kirkko on hyvin vähän läsnä Latinalaisessa Amerikassa ja Karibian meren alueella.

Kylässä Jyväskylässä

Merkittävä osa kumppanuusneuvotteluja olivat ruohonjuuritason kohtaamiset seurakunnissa ja hiippakunnissa. Vierailut paikallistasolla nostivat esille muun muassa kysymyksen, miten voisimme tukea kaikkensuuntaista työntekijävaihtoa.

Poimintoja palautteesta

”Sain käsityksen lähetystyön tämänhetkisestä tilanteesta.”

”Sain ideoita ja innostusta omaan työhöni.”

”Paras kuviteltavissa oleva koulutus maailmanlähetyksestä.”

”Toteutti kirkon lähetysstrategiaa.”

”Synnytti uutta yhteyttä lähetysjärjestöjen välille, kun kohtasimme kasvotusten.”

Jyväskylän seurakunta sai pitää lähetyskumppanuusneuvottelun osallistujia vierinaan toukokuussa. Mukana olivat muun muassa piispa Cosmos Moengan ja varapiispa Annah Nguvauvan Botswanasta, kirkon presidentti Abdou Thiam ja naistyön johtaja Aissatou Ndiaye Senegalista sekä piispa Banjob Kusawadee ja evankelista Sudajit Sorphan Thaimaasta. Kuvan suomalaiset ovat Jyväskylän seurakunnan lähetystyön ja kansainvälisen vastuun vs. pappi Matti Väätäinen, lähetystyön ja kansainvälisen vastuun vt. työalasihteeri Ulla Klemettinen sekä tulkkeina toimineet lähetystyöntekijät Nina Ilomäki Nepalista ja Leena Helle Thaimaasta.

Jyväskylän seurakunnassa vieraili edustajia Botswanan, Senegalin ja Thaimaan luterilaisista kirkkoista. Seurakunta oli rakentanut Palokan kaupunginosaan *Kylässä*-lähetystapahtuman, johon vieraat osallistuivat jumalanpalvelusten ja kouluvierailujen lisäksi.

Vieraat korostivat lasten ja nuorten merkitystä ja huomioimista seurakunnan toiminnassa. Jyväskylästä puolestaan lähti kirkkokahvipерinne ainakin Senegaliin.

Lähetyskumppanuusneuvottelu tuotti valtavan määrän materiaalia, jota työtetään parhaillaan Kirkon lähetystyön keskuksessa. On tärkeää saada seurakuntien, hiippakuntien ja lähetysjärjestöjen käyttöön tuoretta suomenkielistä aineistoa.

Neuvottelusta on jo ilmestynyt englanninkielinen julkaisu, joka on luettavissa myös verkossa osoitteessa www.yourkingdomcome.fi.

” Jyväskylästä lähti kirkkokahvipерinne ainakin Senegaliin.

Miten kehitämme tulevaisuudessa Suomen ev.-lut. kirkon ja globaalin etelän kirkkojen välistä suoraa yhteydenpitoa, yhdessä lähetysjärjestöjen kanssa?

Tämä edellyttää kaikkien toimijoiden aktiivista osallistumista ja yhteistä näkemystä. Kirkon lähetyskumppanuusneuvottelun perusteella mahdollisuudet näyttävät hyviltä.

Risto Jukko

Botswanalainen Nelson Tsima opiskelee käsityöläiseksi ja haaveilee gospelbändin perustamisesta.

Vammaiset koulutuksella mukaan yhteiskuntaan

Vammaiset ihmiset jäävät usein yhteiskunnassa sivustakatsojiksi. Varsinkin kehitysmaissa tehokkain tapa parantaa vammaisten asemaa on koulutus sekä asenteiden muuttaminen.

”ÄITINI ON KERTONUT, että noidat hyökkäsivät hänen kimppuunsa, ja siksi minulla on kyttyräselkä ja epäsuhtaiset raajat. Kun olin lapsi, äitini ei halunnut päästää minua ulos leikkimään. En pitänyt siitä. Halusin mennä ulos, jotta ihmiset näkevät minut ja tottuvat siihen miltä näytän. Isäni kannusti minua menemään ulos”, botswanalainen **Nelson Tsima** muistelee.

Vammaisen lapsen syntymää selitetään monissa maissa ylikuonnollisilla ilmiöillä. Myös ajatus rankaisusta on yleinen. Esimerkiksi Nepalissa

ajatellaan, että vammaisen lapsen syntymä on seurausta pahoista teoista, joita vanhemmat ovat tehneet edellisessä elämässään. Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan jokainen ihminen on Jumalan kuva ja arvokas.

Kehitysmaissa lapsi saattaa vammautua, koska ei pääse ajoissa hoitoon. Joskus perinteiset hoitotavat pahentavat sairautta. Niinpä maailman vammaisista ihmisistä 80 prosenttia asuu kehitysmaissa. Vain kaksi prosenttia vammaisista lapsista pääsee kouluun.

Opiskelu samassa luokassa vammattomien kanssa poistaa ennakkoluuloja.

Itseluottamusta koulutuksesta

Vammaisten ihmisten elinolojen parantaminen on Suomen Lähetyseuran työn läpileikkaava teema. Yhteistyössä paikallisten kirkkojen ja järjestöjen kanssa Lähetyseura luo koulutusmahdollisuuksia vammaisille lapsille.

Kuurojenkoulut Etiopiassa ja Tansaniassa ovat toimineet jo vuosikymmeniä, Nepalissa Forward Looking -järjestön toiminta mahdollistaa sokeiden ja kuurojen koulunkäynnin. Thusun kuntoutuskeskuksessa Botswanaassa moni vammaisen nuori on saanut myös ammattikoulutuksen.

Nelson Tsiman on nyt 26-vuotias ja opiskelee Thusun kuntoutuskeskuksessa nahkatöiden tekemistä.

”Koulussa rehtori potki minut pois koulusta, koska luuli vammaani tarttuvan. Pääsin onneksi toiseen kouluun ja sen jälkeen tänne Thusoon.”

Kuntoutuskeskukseen tullessaan Tsiman oli arka ja syrjäänvetäytyvä. Vähitellen hän sai itseluottamusta ja löysi omia lahjojaan.

”Olen hyvä laulamaan ja haaveilen gospelbändin perustamisesta. Olen hyväksynyt vammaani. Haluaisin että minua kohdellaan kuin ketä tahansa eikä minua tuijotettaisi niin paljon ostoskeskuksessa.”

Mukaan yhteiskuntaan

Joskus vammaiset lapset tarvitsevat oman koulun tai luokan. Kenialainen **Samuel Kabue** kokee kuitenkin, että erityiskoulut ja -luokat sulkevat vammaiset yhteiskunnan ulkopuolelle.

”Tavallisten palveluiden ja koulutuksen tulisi olla yhtäläillä vammaisten käytössä. Erikseen vammaisille räätälöidyt palvelut ja koulut ylläpitävät erillisyyttämme muusta yhteiskunnasta ja saattavat jättää meidät passiiviseen autettavan rooliin.”

Kuusitoistavuotiaana sokeutunut Kabue johtaa nykyään itäisen Afrikan vammaisten oikeuksia ajavaa Ecumenical Disability Advocates Network -järjestöä. Hän painottaa, että vammaisten ihmisten mukaan ottaminen päätöksentekoon ja täysivaltaisiksi yhteiskunnan jäseniksi on olennaista vammaisten aseman parantamisessa.

Tansanian Lushotossa sijaitseva SEKOMU-lyliopisto on maan ensimmäinen erityisopettajia kouluttava laitos. Vuodesta 2007 opettajat ovat voineet opiskella siellä muun muassa viittomakieltä.

Etiopiassa Mekane Yesus -kirkko on järjestänyt luokanopettajille viittomakielen kursseja, jotta nämä voivat opettaa luokissa myös kuuroja oppilaita. Opiskelu samassa luokassa vammattomien kanssa poistaa ennakkoluuloja ja pitää vammaiset lapset mukana yhteiskunnassa.

Vuosituhattavoite työn alle

Suomi neuvottelee ensi vuonna YK:ssa nykyisten vuosituhattavoitteiden jälkeisistä uusista kehitystavoitteista. Lähetyseura on Tasaus-kampanjansa osana laatinut vetoomuksen. Sillä pyritään vaikuttamaan Suomen hallitukseen, jotta se ajaisi voimakkaasti vammaisten ihmisten oikeuksia uudeksi vuosituhattavoitteeksi.

Lähetyseura on vedonnut myös kirkkomme piispoihin, jotta he tukisivat tätä tavoitetta eri tavoin. Arkkipiispa **Kari Mäkinen**, sekä piispat **Irja Askola** ja **Björn Vikström** ovat allekirjoittaneet Lähetyseuran alullepaneman vetoomuksen.

Vetoomuksen voi allekirjoittaa kesän ja syksyn aikana eri tilaisuuksissa tai verkossa osoitteessa tasaus.fi. Vetoomus luovutetaan kehitysministerille lokakuussa.

Paula Laajalahti

Pallo koriin Mongoliassa

Urheilulähetystyö on maailmalla suosittua, mutta Suomessa vasta aloitellaan. Mongoliassa Kylväjän urheilulähetystyö on saanut mukaan paljon nuoria.

KAaksi ihmisiä eniten yhdistävää asiaa ovat musiikki ja urheilu. Urheilulähetystyö on luonteva tapa kohdata nuoria ja viedä ilosanomaa eteenpäin, Lähetisyhdistys Kylväjän lähetystyöntekijä **Niko Ijäs** kertoo.

Ijäs on perheineen Mongoliassa urheilulähetystyössä. Suosituimpia ovat joukkuelajit kuten koripallo, jalkapallo ja lentopallo.

”Urheilutapahtumat antavat loistavan mahdollisuuden tavoittaa ihmisiä ja luoda ystävyyssuhteita. Urheilutapahtumat toimivat siltana paikallisiin seurakuntiin”, Ijäs valottaa.

”Tapahtumissamme pidetään rukouksia, lyhyitä hartauksia ja todistuspuheita. On myös tärkeää olla hyvä esimerkki, johon kuuluu toisten kunnioittaminen ja kannustaminen, periksiäntamattomuus ja rakkauden osoittaminen.”

Lapsuuden näky

Niko Ijäs koki kutsumusta urheilulähetystyöhön jo pienenä. Hän opiskeli liikunnanohjaajaksi ja erikoistui joukkuelajien valmennukseen.

Urheilulähetystyöhön hän on perehtynyt yhdysvaltalaisen *Atheletes in Action* -järjestön kautta Taiwanissa, Thaimaassa ja Englannissa. Kansainvälisesti urheilulähetystyö on suosittua, mutta Suomessa siinä otetaan vasta ensiaskeleita.

Mongoliassa urheilulähetystyötä tehdään tällä hetkellä neljällä paikkakunnalla, pääkaupunki

Ulaanbaatarissa sekä Zuunmodissa, Mandalgovissa ja Arkhangaissa. Suurin osa toimintaan osallistuvista on 12–24-vuotiaita.

”Mukaan tulee kristittyjä ja ei-kristittyjä. Valmentajat ovat kristittyjä, mutta pelaajien suhteen on hyvä, jos noin puolet on kristittyjä ja puolet ei. Kohtaamme usein nuoria, jotka eivät ole koskaan kuulleet Jeesuksesta tai tietävät kristinuskosta hyvin vähän”, Niko Ijäs sanoo.

Avoimet ovet

Kun Mongolian kommunistihallinto sortui 1990-luvun alussa, ovet avautuivat lähetystyölle. Maan väestöstä on kristittyjä vasta muutama prosentti. Ijäksen mukaan mongolialaiset ovat hyvin

Kylväjän urheilujoukkue yhdistää eri uskontoja edustavia nuoria ja heidän perheitään.

avoimia evankeliumille. Urheilulähetystyökin on kantanut hedelmää.

”Seurakuntiimme on tullut monta uutta henkilöä. Kohtaamme viikoittain noin 60 ja vuosittain satoja nuoria eri puolilla Mongoliaa.”

Onko urheilu kristityille vain evankelioimisväline?

”Jokaisen pitäisi harrastaa liikuntaa ja urheilua. Urheilutapahtumiemme kautta tuomme esille terveellistä elämäntapaa, yhteistyön merkitystä ja toisten kunnioittamista”, Niko Ijäs summaa.

Matti Korhonen

Uusi Tie -lehden toimittaja.

Uutta Suomessa: Finish-verkosto

Suomen Evankelisen Allianssin yhteyteen perustettiin keväällä kristillisen urheilutyön verkosto *Finish*. Verkoston tavoitteena on tukea seurakuntia ja kristittyjä urheilumaailmassa, tehostaa tavoitettavaa työtä urheilun kautta sekä tukea kristittyjä urheilijoita, verkoston puheenjohtaja **Lucas Nylund** kertoo.

Verkosto toimii yhdessä esimerkiksi Gospelboarders, Kylväjä, Missionuoret ja Way to go -järjestöjen kanssa. Tampereella 10.–12. lokakuuta järjestettävässä Trans4Mission-tapahtumassa Finish-verkosto järjestää kanavan urheilulähetystyöstä.

Lue lisää:

suomenevankelinenallianssi.fi/finish_-_urheilutyo

Trans4Mission järjestettiin vuonna 2012 Lahdessa, jossa ohjelmaan kuului muun muassa ruuanjakelua.

Ilkka Konturi / Opiskelija- ja koululaistieto

Trans4mission Tampereella lokakuussa

Joka toinen vuosi järjestettävä nuorten aikuisten tapahtuma varustaa Kristus-keskeiseen elämään ja lähetystyöhön. Seuraavan kerran Trans4Mission järjestetään 10.–12. lokakuuta Tampereella.

TRANS4MISSION KOKOAA tänä syksynä neljättä kertaa satoja nuoria aikuisia eri kirkkokunnista yhteen evankelioivan elämäntavan äärelle.

Kouluttaja **Rich Atkinson** Isosta-Britanniasta inspiroi Kristus-keskeiseen elämään ja Lähi-idässä työskentelevä henkilö kertoo kokemuksiaan lähetystyöstä.

”Päivien aikana pohditaan omaa kutsumusta ja annetaan eväitä sen toteuttamiseen”, Suomen Evankelisen Allianssin tiedottaja **Jari Sippola** kertoo.

Ohjelmatarjonta on monipuolinen. Aiheina ovat esimerkiksi tavoittava työ kaupungeissa, ihmiskauppa, opetuslapseuttaminen, ystävä-

evankeliointi ja varustava nuorisotyö. Urheilusta kiinnostuneet voivat pohtia, miten liikunta voi palvella seurakuntaa. Esillä ovat myös muslimi- ja juutalaistyö sekä ajankohtainen medialähetystyö.

Tapahtumassa ei istuta vain paikoillaan. Kiinnostuneena toimii Tampereen helluntaiseurakunta, josta lähdetään kaupungille pitämään yhdessä hauskaa, tekemään kaupunkilaisille hyvää ja välittämään evankeliumia.

Päivien aikana on mahdollista tutustua lähetysjärjestöjen toimintaan myös Basaarissa, jossa voi kohdata kokeneita konkareita. Nuorilla on myös mahdollisuus keskustella mentorien ja lähettien kanssa omista unelmistaan ja kysymyksistään sekä kuulla vanhempien kokemuksia ja rukoilla heidän kanssaan. Omaa paikkaa voi pohtia myös pienryhmissä.

Tapahtuman järjestäjinä toimivat Suomen Evankelinen Allianssi sekä Suomen Lähetysneuvostoon kuuluvat lähetysjärjestöt, yhteisöt ja kirkkokunnat.

Johanna Södö

Kylväjältä lähetysteologinen asiakirja

Lähetysjohtaja Pekka Mäkipää, miksi Lähetysyhdistys Kylväjä tekee oman lähetysteologisen asiakirjan?

”Haluamme sanoittaa Kylväjän kutsumuksen ja työmmme perustan. Erilaiset todellisuuskäsitykset ja uskontojen ja kulttuurien kirjo työalueilla sekä teologinen sekavuus kirkkomme piirissä haastavat meitä tähän. Asiakirja on enemmän prosessi kuin yhtenäinen hengentuote. Syksyn aikana on kuitenkin tarkoitus siirtää se kammion kätköistä yleisempään tarkasteluun. Kyse on toisaalta identiteettimme määrittelystä itseämme varten, toisaalta sen kertomisesta yhteistyökumppaneille ja muille kiinnostuneille.”

Mitä asiakirja sisältää?

”Emme kirjoita uutta oppiperustaa, dogmatiikkaa tai missiologian kokonaisesitystä. Kyse on lähetysnäkemysme peruspiirteistä. Asiakirja on kuin kukkakimppu tai harakanpesä, joka koostuu usean kirjoittajan itsenäisesti laatimista teksteistä.

Asiakirjan teemoja ovat muun muassa lähetysteologian lähtökohdat, uskonnäkemyksen peruspiirteet, kutsu ja valtuutus, motivaatio, kristinuskon juutalaiset juuret, lähetyskokonaisvaltaisuus, kärsimys ja strateginen oleminen Kristuksessa.”

Miten asiakirjaa käytetään?

”Olisi hienoa, jos asiakirja auttaisi lähetyskutsumustaan kyseleviä selvittämään voiko Kylväjä olla heidän palvelupaikkansa. Toivottavasti sen linjaukset auttavat kenttätöissä olevia navigoimaan uskontojen, ideologioiden sekä kristillisten kirkkojen ja yhteisöjen keskellä.”

Mikä on keskeistä Kylväjän lähetysteologiassa?

”Meille tärkeä korostus on intorealistinen motivaatio ja kokonaisvaltainen oleminen Kristuksessa, jotta Jumalan valtakunta etenisi sinne, missä on vähän tai ei lainkaan kristittyjä ja kirkkoja.”

Danielle Miettinen

Lähetystyötä Suomen muslimien pariin

SUOMEN NOIN 60 000 muslimin parissa ei toimi yhtään kokoaikaista lähetystyöntekijää. Sekä luterilaisten lähetysjärjestöjen että vapaiden suuntien parissa toivotaan, että tähän työhön voitaisiin palkata työntekijä.

Helsingin kansainvälisen seurakunnan johtavan pasturin tehtävistä huhtikuussa irtisanoutunut **Timo Keskitalo** kertoo etsivänsä luterilaista yhteistyökumppania, joka erottaisi ja siunaisi hänet lähetystyöhön muslimien pariin Suomessa.

Myös helluntailiikkeen lähetysjärjestössä Fidassa on keskusteltu henkilön palkkaamisesta samanlaiseen tehtävään. Fidan muslimityön kouluttaja **Hannu Lahtinen** pitää erittäin tarpeellisena, että hankkeet etenevät sekä kirkossa että vapaissa suunnissa.

”Muslimien määrä Suomessa lisääntyy jatkuvasti, koska iso osa maahanmuuttajista on

muslimeja. He tulevat yhteisöllisestä kulttuurista ja monilla on traumaattinen tausta. Siksi he tarvitsevat rinnalleen ihmisen, jolla on heille aikaa. Kokoaikaiset työntekijät voivat rakentaa ympärilleen vapaaehtoisista koostuvan tiimin”, Suomen Evankelisen Allianssin muslimityön verkoston (ALMU) puheenjohtajana toimiva Hannu Lahtinen kertoo.

Suomessa kastetaan Timo Keskitalon arvion mukaan vuosittain noin 100 muslimia kristityksi.

”Monet heistä tulevat maista, joissa ei ole vapautta vaihtaa uskontoa eikä mahdollisuutta kuulla evankeliumia. Jumala on lähettänyt nämä ihmiset tänne, että hän voisi pelastaa heidät. Jotkut heistä saattavat palata lähetystyöntekijöiksi omaan maahansa”, Lahtinen innostaa.

Danielle Miettinen

Sopimus pitää

Seurakunnat tekevät lähetystyötä solmimalla palvelusopimuksia lähetysjärjestöjen kanssa. Sopimukset purkautuvat harvoin.

SEURAKUNTIEN JA LÄHETYSJÄRJESTÖJEN sopimuskulttuuri on vahva. Palvelusopimuksia on paljon ja ne ovat hyvin kestäviä. Vuonna 2013 sopimuksia oli 2241.

”Sopimuksia puretaan todella harvoin kesken lähetin työkauden”, Kansanlähetyskeskuksen lähetinjäyhteyksien koordinaattori **Miina Makkonen** kertoo.

Yleisimmin sopimus purkautuu siksi, että seurakunnan taloudellinen tilanne huononee. Toisinaan syynä on halu keskittää tuki tietyille järjestöille. Sleyhän lähetysosaston osastokoordinaattorin **Sinikka Ahvenaisen** mukaan seurakuntayhtymien päätökset olla tukematta joitakin lähetysjärjestöjä ovat purkanee yksittäisiä sopimuksia.

Muutoksia aiheuttaa myös seurakuntarakenteen muutos. Seurakuntaliitosten yhteydessä sopimuksia on yhdistelty, kertoo Medialähetys Sanansaattajien sidosryhmäpäällikkö **Marja Soikkeli**. Hänen mukaansa on mahdollista, että tulevaisuudessa sopimusten määrä pienenee jonkin verran, mutta summat suurenevät.

Lähetystyöntekijöitä lähettävät järjestöt solmivat eniten toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia.

Leena Punkari

Medialähetys Sanansaattajien sidosryhmäpäällikkö **Marja Soikkeli** arvelee seurakuntarakenteen muutoksen aiheuttavan muutoksia myös lähetystyön palvelusopimuksiin.

Määräaikaaisuuteen päädytään yleensä siksi, että lähetystyöntekijä lähtee määräaikaisiin tehtäviin tai seurakunta toivoo määräaikaaisuutta. Ahvenaisen mukaan määräaikaisia sopimuksia yleensä jatketaan seurakunnan toiveesta.

Yksi palvelusopimus

Suomen Lähetysseuran varainhankinnan koordinaattori **Hanna Hiltusen** mukaan kullakin seurakunnalla on Lähetysseuran kanssa yksi sopimus, joka voi sisältää useita tuettavia kohteita. Yhden sopimuksen etuna on kevyempi byrokratia.

Sopimusten solmimista ohjaa Kirkon ulkoasiain neuvoston asiakirja *Seurakuntien ja kirkon lähetysjärjestöjen yhteistyösopimusten periaatteet*.

Se edellyttää, että lähetystyöntekijä siunataan matkaan, hänelle järjestetään tulojuhla ja seurakuntalaisille tiedotetaan lähetystyöstä niin, että lähetystyöntekijän nimi tulee mainituksi. Seurakuntalaisia rohkaistaan muistamaan lähetystyöntekijää omassa rukouselämässään ja olemaan suoraan yhteydessä häneen.

Juhana Sihvo

Tavoitteena kolme prosenttia

Seurakunnat budjetoivat vaihtelevasti kansainväliseen työhön. Piispainkokous on suositellut kolmea prosenttia verotuloista.

PIISPAINKOKOUS ANTOI vuonna 1982 suosituksen, että seurakunnat myöntäisivät verotuloistaan vähintään kaksi prosenttia kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun toimintaan. Vuonna 1999 piispainkokous

suositteli, että vuonna 2000 osuus nostettaisiin kolmeen prosenttiin. Myös vuonna 2008 hyväksytyssä kirkon strategiassa tavoitteena on tuen kasvattaminen.

Seurakunnilta tuleva kannatus lähetystyölle ja kansainväliseen diakoniaan vaihtelee paljon. Se koostuu talousarviomäärärahasta, joka on suurin tuen muoto, sekä vapaaehtoisesta kannatuksesta. Seurakunnan vapaaehtoinen kannatus koostuu esimerkiksi myyjäistuloista, kolehdeista ja muista keräyksistä.

Lähetyskannatusta voidaan mitata esimerkiksi jakamalla kokonaiskannatus seurakunnan jäsenmäärällä. Näin mitattuna Helsingin hiippakun-

Lisää ymmärrystä ateismista

Tutkija Aku Visala haastaa teologeja pureutumaan uskontokritiikkiin. Sitä on ymmärrettävä varsinkin alueilla, joissa tehdään lähetystyötä ateismiin kasvatettujen parissa.

Dosentti ja tutkija **Aku Visala** puhui ateistisen uskontokritiikin haasteista Sleyen Raamattu- ja lähetysteologisilla päivillä Karkun evankelisella opistolla elokuussa. Hän jakoi nykyaikaisen ateismin neljään tyyppiin.

Filosofisessa ateismissa uskontokritiikki suuntautuu uskonnollisiin väitteisiin, eikä siinä olla kiinnostuneita uskonnosta ilmiönä. Uskonnollisia kysymyksiä pidetään filosofisina.

Skientistinen ateismi pitää uskontokritiikkiä moraalisenä ja tiedollisena. Skientisti vastustaa uskontoa ilmiönä. Hänen perustelunsa ovat luonnontieteellisiä ja hänen arvomaailmansa on humanistinen.

Traagisessa ateismissa uskontokritiikki on pääasiassa moraalista ja uskontoa vastustetaan ilmiönä. Vastustuksen kohteena on myös humanismi, jota pidetään kristinuskon johdannaisena, sekä skientismi, koska tiede ei ole ainoa tietolähde.

Humanistinen ateismi keskittyy arvostelemaan sekä ateistien että uskonnollisten ihmisten fundamentalismia, mutta uskontoon ilmiönä suhtautaan neutraalisti tai myönteisesti.

”Kirkko ja teologit eivät ole ottaneet erilai-

sia uskontokritiikin haasteita tarpeeksi vakavasti. Älylliseen kritiikkiin tarvitaan älyllinen vastaus. Moraaliseen kritiikkiin pitää vastata hyveellisellä elämällä”, Aku Visala sanoo.

Hänen mielestään länsimaaisessa perinteessä ateismi on ollut hyvä muistutus siitä, että kristittyjen ja kirkkojen moraalisisessa elämässä on paljon parantamisen varaa.

”Monien ateistien moraalinen huoli on aito ja pitää ottaa vakavasti. Samoin on aito myös monien ihmisten älyllinen huoli.”

Visalan mielestä aihe on tärkeä myös lähetystyön kannalta. Esimerkiksi Kiinassa ja Venäjällä ateismi on ollut virallinen kanta ja sitä on opetettu kouluissa, minkä vuoksi moni painii kristinuskoon liittyvien älyllisten ongelmien kanssa.

”Ateismin eri muodot ovat suosittuja myös länsimaissa, joissa lähetystyö kohtaa sekä älyllistä että moraalista kritiikkiä. Tähän olisi syytä pystyä vastaamaan.”

Tehtävään on Aku Visalan mielestä sitouduttava pitkäjänteisesti ja kokonaisvaltaisesti.

”On harjoitettava omia hyveitä, toimittava kirkon hyväksi ja hankittava itse lisää tietoa siitä, miten älylliseen kritiikkiin voi vastata. Pelkkä Raamattuun tai uskonnolliseen kokemukseen vetoaminen ei riitä.”

Raamattu- ja lähetysteologisten opintopäivien aiheena oli tänä vuonna todistaminen. Päiville osallistui noin 150 henkilöä.

Danielle Miettinen

nan kannatus on suurin (16,02€/jäsen), toisena Espoon (14,56€) ja kolmantena Tampereen hiippakunta (13,92€). Seurakuntien osalta tilasto on rajattu vapaaehtoiseen kannatukseen. Tällöin kärjessä ovat Tampereen ruotsalainen seurakunta (155€/jäsen), Pöytyä (92,51€) ja Kangasniemi (76,37€).

Seurakuntien maksama tuki oli vuonna 2008 keskimäärin 2,5% verotuloista. Korkein lukema oli lähes 8%, alimmat alle prosentti. Soittokierros seurakuntiin ja seurakuntayhtymiin paljastaa, että erot ovat tälläkin hetkellä suuria.

Esimerkiksi Ylöjärven seurakunta antaa tänä vuonna 9% verotuloistaan lähetystyölle ja kan-

sainväliselle diakoniale. Jyväskylän seurakunnan tuki on 3,14%. Seurakuntayhtymistä Espoo antaa 4,1%, Helsinki ja Tampere 3%, Vantaa 2,4%, Vaasa 2%, Turku 1,8% ja Porvoo 1,23%. Ylöjärvellä ja Turussa lukema oli korkeampi ennen tuoreita säästöpäätöksiä.

Kannatuslukujen laskentaperusteet vaihtelevat jonkin verran. Esimerkiksi Helsingin yhtymän osuuteen eivät sisälly yksittäisten seurakuntien samaan tarkoitukseen myöntämät talousarviolet. Joissakin seurakunnissa ja yhtymissä ystävyysseurakuntatyö luetaan kansainväliseksi diakoniaksi, toisissa ei.

Juhana Sihvo

Lappeenrantalaiset löysivät Meijän kylän

Konkreettinen kohde saa myös nuoret jakamaan omastaan. Lappeenrantalaiset löysivät oman nimikkokylän Etiopian Kaffasta.

”Meillä on unelma!” Nämä sanat lausuttiin Lappeenrannan lähetystyöryhmän kokouksessa muutama vuosi sitten. Unelmana oli oma kylä, jota voisimme tukea ja jolta voisimme oppia. Näillä evästyksillä työryhmämme lähetti meidät Tähtitorninmäelle Helsinkiin.

Suomen Lähetysseuran kautta unelmasta tuli totta. Kylä löytyi Kaffan läänistä, Etiopiasta. Shunito Yeri, kylänkehittämishanke, vastasi työryhmämme haaveeseen. Meidän karjalaisten suussa hankkeen nimeksi muutoutui ”Meijän kylä”.

Helppo innostua

Meijän kylästä on helppo innostua ja siihen on helppo innostaa eri-ikäisiä seurakuntalaisia. Rakennamme kouluja, suojaamme lähteitä, kaivamme vessoja, annamme naisille pienlajinoja ja levitämme ilosanomaa. Olemme iloisesti yllättyneitä siitä, että Meijän kylää on tuettu yli työalojen ja seurakuntarajojen.

Kaupunginjohtajamme **Kimmo Jarva** oli hyväntekeväisyyskonsertissamme kuulemassa Saimelin kunnanjohtajan videotervehdyksen, jossa Jarvan kollega kiitti myös Lappeenrannan kaupunkia hankkeen tukemisesta. Myös kaupunginjohtaja Jarvan vastatervehdys videoitiin ja lähetettiin Saimeliin.

Tällaiset kohtaamiset ovat mahdollisia, kun lähetystyöntekijöillä on uudenlaista yhteistyökykyä. **Kirsi** ja **Risto Leikolan** kanssa olemme saaneet iloita tällaisesta yhteistyöstä.

Kattopellit koululle

”Rouvalla näyttäisi olevan paksu lompakko”, lipsahtaa isosmeklarin suusta rippikoululeirin vanhempainillan huutokaupassa. Tunnelma on riemukkaan vauhdikas. Käynnissä on jo pitkät perinteet omaava lähetyshuutokauppa, jonka

tuotto menee Meijän kylälle. Konkreettinen keräyskohde on saanut nuoret syttymään asialle.

Rippikoululeireillä on leikkimielistä kisailua siitä, mikä porukka kerää suurimman summan leirin aikana. Isot ideovat Meijän kylä -tempauksia itse. Beautyboxi tarjoaa kynsienlakkausta ja muuta kauneushoitoa, Talentshow viihdyttää, jotkut keräävät pulloja ja toiset myyvät hartiahierontaa. Pienistä puroista syntyvät isot virrat. Kun leiri innostuu lähetystyöstä, tuntuu se myös konfirmaatiokolehtihaavin painossa.

Kolmivuotinen projektimme huipentuu helmikuussa 2015 tehtävään Meijän kylä -matkaan. Saimme kuulla, että siellä jo rukoillaan matkamme puolesta.

Heidi Jantunen ja Maarit Berg

Berg on Lappeenrannan ja Jantunen Lappeen seurakunnan lähetyskasvatussihteeri.

Maarit Berg

Riparikeräyksen seinätauluun sai liimata kattopeltejä sitä mukaa kuin keräystuottoa karttui. Viime syksynä katto valmistui ja varapeltejäkin jäi varastoon. Taulun alareunassa on koulusta kuva.

Lisätietoa matkasta ja Meijän kylästä:
meijankyla.info

Miten sinun seurakunnassasi tehdään lähetystyötä? Laita idea kiertämään:
danielle.miettinen@kolumbus.fi

Varför gör vi det vi gör?

FÖRSÖK NU att sänka er status. Hur skulle ni då kommunicera?

Vi har improvisationsövningar med ledaren för teatergruppen Kumbe ute på Sveaborg. Solen skiner och försommaren glittrar blå och grön. Tjugo personer på rekreationsdag tränar på att blixtnabbt komma in i roller och hitta lämpliga fraser för oväntade situationer. Skratten är täta, det här gör vi inte varje dag på jobbet, men det känns kul och nyttigt.

Vår samarbetspartner som är inbjuden till missionsfesten är också med. Övningarna är allmänmänniskliga och det går lätt att hänga med. Men just här stannar det upp. Konceptet att sänka sin status är inte helt bekant för vår gäst.

Jag förklarar att det kan handla om att vara lite diskret, att inte genast utöva sin makt, att försöka hitta balans i kommunikationen och att göra den andra parten trygg.

MEN PERSONEN kommer från en kultur som inte känner igen Jantelagen. Varför ska man sänka sin status om man faktiskt har en status, frågar han. Finländarnas sätt att resonera är enligt hans utsago främmande för honom. Även om jag någonstans i bakhuvudet vet att jag har ett bra exempel på det här, slår det mig inte genast.

Jag står och funderar om detta är väldigt typiskt finskt eller inte. Och varifrån har vi fått det? Varför hör det vill våra värderingar att ge plats åt andra? Vad försöker vi uppnå?

På kvällen slår det mig. Visst känner jag en som tonade ner sin status och gav ett exempel för hela mänskligheten. Guds son räknade inte sin jämlikhet med Gud utan avstod från allt och tog en tjänares gestalt (Filipperbrevet). Om Gud hade velat visa sin allmakt och kontrollera människan så hade han gjort det. Men i kommunikationen med henne valde han att tona ner det. Att komma som en nyfödd baby var att vifta med fredlig flagg.

EN ORGANISATIONS VÄRDERINGAR blir allt intressantare i en polykulturell omgivning. Det som kändes självklart för tio år sedan är det nödvändigtvis inte längre. Värderingarna stärker organisationens identitet och profil.

Joanna Lindén-Montes

Finska Missionssällskapet ska snart förnya sin strategi.

Vi blir styrkta när vi vet varför vi agerar och vad det är vi vill uppnå med vårt arbete. De ger linjerna för hur vi kommunicerar för att uppnå målet. De ger också avgränsning i en rymd av goda ambitioner. Värderingarna skapar förtroende hos samarbetspartner och understödare, även när de skiljer sig åt. Vår gäst och jag kunde konstatera att vi tänker olika, men övningen fortsatte.

Finska Missionssällskapet ska snart förnya sin strategi. Värdena i den nuvarande är det kristna hoppet, kärleken till nästan, försvar av människovärdet, öppenhet och trovärdighet. Trots intrycket av självklarheter är tolkningsmöjligheterna i själva verket många. Så tenderar det vara när vi använder stororden. Men värdediskussionerna är viktiga i missionssamarbetet så det är nödvändigt att vi fortsätter hålla kanalen öppen för dialog.

Pia Kummel-Myrskog

Tf chef för det kyrkliga samarbetet,
Finska Missionssällskapet

Nepals kvinnor lär sig ta ansvar

Kvinnorna är aktiva i församlingarna i Nepal, men behöver utbildning för sina uppgifter.

VARJE ÅR ordnar National Churches Fellowship of Nepal (NCFN) ledarskapsutbildningar för kvinnor från olika avlägsna församlingar i Nepal. I maj utexaminerades 16 kvinnor som nu är redo att ta sig an nya utmaningar inom kyrkan.

En av kvinnorna, **Prabina Tamang**, säger att utbildningen lärt henne mycket: "Under kursen har jag insett att Gud verkligen vill och kan använda mig som kvinna i församlingsarbetet. Att läsa om kvinnorna i Bibeln har varit fantastiskt!"

Maria Westerling, Finska Missionssällskapets informatör och koordinator för det kyrkliga arbetet i Nepal, säger att responsen från församlingarna har varit överväldigande.

"Den välsignelse som dessa kvinnor fört med sig har syns i församlingarna, men också i den egna familjen och i deras närmaste omgivning."

Sexton nöjda kvinnor

Sexton mycket nöjda och glada kvinnor firade den 11 maj sin dimission efter genomgången ledarskapskurs med bibelkunskap och diakonala ämnen. Med en stor portion av självkänsla är de redo att anta de utmaningar som finns i deras hemförsamlingar", säger Westerling.

Liknande kurser har ordnats sedan år 2006 av avdelningen för ledarskapsutbildning, som

Maria Westerling

*"Under kursen har jag insett att Gud verkligen vill och kan använda mig som kvinna i församlingsarbetet. Att läsa om kvinnorna i Bibeln har varit fantastiskt!"
säger Prabina Tamang.*

är underställd National Churches Fellowship of Nepal (NCFN).

"Traditionellt sett har kvinnorna haft sämre position än männen i det nepalesiska samhället. Det här synsättet har också präglat kvinnornas ställning i församlingarna, trots att så mycket som 65–70 procent av gudstjänstbesökarna i Nepal utgörs av kvinnor", säger Westerling.

NCFN anser att det är ytterst viktigt att utbilda kvinnor och ge dem en aktiv roll i församlingsarbetet. Kurserna riktar sig speciellt till kvinnor från avlägsna byar. 5–6 kurser ordnas per år och målet är att utbilda 75 kvinnor detta år.

Finska Missionssällskapets årliga kampanj *Jag tror* stöder det kyrkliga arbetet bland annat i Nepal.

Joanna Lindén-Montes

Läs mera: finskamissionssallskapet.fi/jagtror

Forum för mission och internationellt arbete

Missionskommittén i Borgå stift arrangerar rådp-lägningsdagar i mission och internationellt arbete. Programmet riktar sig till församlingarnas anställda samt församlingsmedlemmar engagerade i mission och internationell diakoni.

Målsättningen med dagarna är att dryfta aktuella frågor inom mission och internationellt arbete, ge aktuell information från organisationer som arbetar med mission och internationell diakoni i Svenskfinland samt dela idéer hur man kan jobba med dessa frågor i

församlingar. Forum för mission och internationellt arbete arrangeras 14.–16.5.2015 som en resa till Tallinn.

Under 2015 arrangeras två studieresor för församlingsarbetare. Studieresan till Kambodja 6.–14.2.2015 riktas till dem som arbetar med barn och ungdomar.

Resan till Främre Asien 25.–30.9.2015 är avsedd för alla medarbetare som är intresserade av internationellt arbete i växelverkan mellan kristendom och islam.

Närmare information:

tomas.ray@evl.fi, tfn 040 142 5222

Sveriges interreligiösa råd: "Religionsfriheten attackeras"

Skändning av och hatbrott mot moskéer, kyrkor och judiska institutioner som uppmärksammas i media, speglar den ökade fientligheten mot troende människor som förekommer i Sverige.

"Vi upplever att det är själva religionsfriheten och yttrandefriheten som attackeras. Att bevara och förstärka dessa centrala mänskliga rättigheter är mycket angeläget", betonar Sveriges interreligiösa råd.

Rådet samlar representanter för i Sverige representerade religioner för samtal om gemensamma frågor, t.ex. religionsfrihet och fredsfrågor. Det uppmanar till effektivare skydd och försvar av religions- och trosfrihet.

Religion missbrukas

Den senare tidens händelser visar att det nazistiska hakkorset blivit en symbol för religiös intolerans, främlingsfientlighet och rasism. Flertalet av de flyktingar som kommit till Sverige under senare år har ofta flytt undan förföljelse på grund av religion.

"I grunden står religion för samhörighet och fred, men utnyttjas och missbrukas gång på gång som maktmedel i politiska konflikter", påpekar rådet i ett pressmeddelande.

Sveriges interreligiösa råd fungerar som en mötesplats för religiösa ledare och vill utgöra en enad röst gentemot antisemitism, islamofobi och all annan religionsfientlighet i Sverige.

"I ett demokratiskt samhälle har alla skyldighet att försvara religionsfriheten och därför uppmanar vi både myndigheter och allmänheten att öka sina ansträngningar att tillsammans förhindra attacker mot religions- och trosfriheten."

Johanna Södö

**De Vackraste
Julsångerna
gör gott**

Försäkra er om att alla hittar till er församlings
julsångsevenemang!

Pricka in era sångtillfällen på vår karttjänst:
www.devackrastejulsangerna.fi

**Med önskan om
stämningfulla sångstunder!**

 FINSKA MISSIONSSÄLLSKAPET

Prenumerationer och adressändringar

Tfn: 09 18021
e-post: lahetykslehti.
kirkkohallitus@evl.fi
Kyrkostyrelsen /
Kyrkans missionscentral
PB 210
00131 Helsingfors

Utgivare

Kyrkans missionscentral
PB 210
00131 Helsingfors
Tfn: 09 18021
Fax: 09 1802 350
sakasti.evl.fi > Tutkimukset
ja julkaisut > Lehdet

Chefredaktör

Risto Jukko
risto.jukko@evl.fi

Redaktionssekreterare

Danielle Miettinen
danielle.miettinen@
kolumbus.fi

Redaktion

Ville Auvinen
Kari Eskelinen
Paula Laajalahti
Maija Sankari
Juhana Sihvo
Johanna Södö
Vuokko Vänskä

Tryck

Unigrafia Oy

Grafisk planering

Hanna Sario / Unigrafia Oy
Layout
Riikka Hyypiä och
Arja Puolimatka,
Unigrafia Oy

Upplaga

4000 st.

Tidningen utkommer

två gånger per år.
Nästa nummer utkommer
i mars 2015.

Tidningen skickas till
församlingar, missionssek-
reterare, kyrkligt anställda
präster, lektorer och
religionslärare. Utöver
detta skickas tidningen som
grupp-försändelse till bland
annat kyrkans missionsor-
ganisationer och dom-
kapitel.

ISSN 0789-5135

ISSN 2242-3877 (webb)

BFE1

Itella Green

Niko Ijäs

HYVIÄ PELEJÄ MONGOLIAAN

Jeesus, nostamme rukouksin käsiisi Mongolian kansan. Rukoilemme Luterilaisen kirkon syntymisen puolesta, pyydämme jokaisen seurakunnan kasvua ja vahvistumista.

Kiitämme siitä, että saamme urheilun välityksellä kertoa ihmisille rakkaudestasi. Rukoilemme, että Sanasi leviäisi ja nuorten sydämet avautuisivat sinulle.

Monet perheet ovat rikkinäisiä ja elämän olosuhteet haastavia. Siunaa vanhempia lastensa kasvatuksessa. Auta heitä turvautumaan Sinuun ja olemaan kiitollisia kaikesta, mitä heillä on.

Niko ja Marija Ijäs

Kirjoittajat toimivat urheilulähetystyössä Mongoliassa
Lähetysyhdistys Kylväjän kautta.

Pastorin vaimo Hishgee Chojil rakentaa koripallokenttää Sain Medee-seurakunnan takapihalle Zuunmodiin. Kun kenttä valmistuu, seurakuntalaiset kutsuvat uusia ihmisiä koripalloa pelaamaan.

**SUOMEN[†]
EV.LUT.
KIRKKO**